

**GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY  
CENTRAL STATISTICAL OFFICE**

**Nr No. 3/2014**

# **INFORMACJA INFORMATION**

**O SYTUACJI  
SPOŁECZNO-  
-GOSPODARCZEJ  
WOJEWÓDZTW**

**ON SOCIO-  
-ECONOMIC  
SITUATION  
OF VOIVODSHIPS**

**ROK XIX  
YEAR XIX**

**KWARTALNIK  
QUARTERLY**

**WARSZAWA, GRUDZIEŃ 2014  
WARSAW, DECEMBER 2014**

Opracowanie publikacji  
*Preparation of the publication*

GUS, Departament Badań  
Regionalnych i Środowiska  
*CSO, Regional and Environmental  
Surveys Department*

kierujący  
*supervisor*

Joanna Poświata – Naczelnik  
Wydziału Analiz i Opracowań  
Regionalnych  
*Head of Regional Analyses  
and Studies Section*

zespół  
*team*

Elżbieta Grobicka  
Joanna Hausman-Czerwińska  
Anna Patejuk  
Krystyna Przepióra  
Anna Sławińska  
Ewelina Taratuta

Projekt okładki  
*Cover design*

Sylwester Jabłoński

Zakład Wydawnictw Statystycznych  
*Statistical Publishing Establishment*

**Przy publikowaniu danych GUS – prosimy o podanie źródła**  
*When publishing the CSO data – please indicate the source*

ISSN 0866-9333

Publikacja dostępna na  
*Publication available on*

[www.stat.gov.pl](http://www.stat.gov.pl)

## **PRZEDMOWA**

Publikacja *Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej województw* jest kolejną edycją tego opracowania wydawanego z częstotliwością kwartalną od 1996 r. Zawiera szereg informacji charakteryzujących sytuację społeczno-gospodarczą województw (NTS 2). Wszystkie prezentowane kategorie zostały przedstawione w ujęciu dynamicznym, a także w relacji do przeciętnych wielkości dla kraju w okresach kwartalnych lub okresach narastających.

Opracowanie składa się z części analitycznej, wzbogaconej prezentacją graficzną w postaci zestawu map i wykresów oraz części tabelarycznej, w której zamieszczono dane statystyczne z zakresu ludności, rynku pracy, wynagrodzeń, emerytur i rent, cen, budownictwa mieszkaniowego, podmiotów gospodarki narodowej, produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa, wyników finansowych przedsiębiorstw i rolnictwa.

Część analityczna dostępna jest w formie PDF, natomiast tablice z danymi dostępne są w formie Excel. Szerszy zakres danych liczbowych dostępny będzie w Banku Danych Lokalnych w module danych krótkookresowych [www.stat.gov.pl/bdl](http://www.stat.gov.pl/bdl).

Zastępca Dyrektora Departamentu  
Badań Regionalnych i Środowiska

Wiesława Domańska

## **PREFACE**

*The publication "Information on socio-economic situation of voivodships" is the subsequent edition of this elaboration issued on a quarterly basis since 1996. The edition contains a vast range of information characterizing the socio-economic situation of voivodships (NUTS 2). All categories have been presented in terms of dynamics and in relation to national aggregates quarterly and cumulatively.*

*The elaboration includes analytical part enriched with maps and charts as well as tabular part containing statistical data on population, labour market, wages and salaries, retirement pay and pensions, prices, residential construction, entities of the national economy, sold production of industry and construction, financial results of enterprises as well as agriculture.*

*Analytical part is presented in PDF format, whereas tables with data are accessible in Excel format. Detailed databases can be extracted online from Local Data Bank in dedicated section of short-term indicators module via our website [www.stat.gov.pl/bdl](http://www.stat.gov.pl/bdl).*

*Deputy Director of Regional  
and Environmental Surveys Department*

*Wiesława Domańska*

<b>SPIS TREŚCI</b>	<b>CONTENTS</b>	<b>Str. Page</b>
Przedmowa .....	<i>Preface</i> .....	3
Spis treści .....	<i>Contents</i> .....	4
Uwagi ogólne .....	<i>General notes</i> .....	5
Uwagi metodyczne .....	<i>Methodological notes</i> .....	8
Objaśnienia znaków umownych .....	<i>Symbols</i> .....	14
PODSTAWOWE TENDENCJE .....	<i>BASIC TRENDS</i> .....	15
LUDNOŚĆ .....	<i>POPULATION</i> .....	21
RYNEK PRACY .....	<i>LABOUR MARKET</i> .....	23
WYNAGRODZENIA .....	<i>WAGES AND SALARIES</i> .....	33
EMERYTURY I RENTY .....	<i>RETIREMENT AND OTHER PENSIONS</i>	36
CENY .....	<i>PRICES</i> .....	38
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE .....	<i>RESIDENTIAL CONSTRUCTION</i> .....	44
PRODUKCJA PRZEMYSŁU I BUDOW- NICTWA .....	<i>PRODUCTION OF INDUSTRY AND CONSTRUCTION</i> .....	46
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘ- BIORSTW .....	<i>FINANCIAL RESULTS OF ENTER- PRISES</i> .....	48
ROLNICTWO .....	<i>AGRICULTURE</i> .....	51
 TABLICE – W ODDZIELNYM PLIKU W FORMACIE EXCEL	 <i>TABLES – PLACES IN SEPARATE EXCEL FORMAT FILES</i>	

**UWAGI OGÓLNE**

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju**.

2. Dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami, zastąpiła Polską Klasyfikację Działalności – PKD 2004.

3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

4. Dane w podziale według sekcji PKD oraz w podziale terytorialnym opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

5. Dane opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

7. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

8. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą, tj. produkcyjną i usługową, na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

9. W publikacji dane w zakresie:

1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

3) **wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem jednostek prowadzących działalność

**GENERAL NOTES**

1. Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**.

2. Data have been presented in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, introduced on 1 I 2008 by the decree of Council of Ministers of 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments, replaced the Polish Classification of Activities – PKD 2004/Nace Rev. 1.1.

3. The item **“Industry”** was introduced, including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, as an additional grouping.

4. Data according to NACE sections as well as to territorial division are compiled using the **enterprise method**.

5. Data are compiled according to the **respective organizational status of units of the national economy**.

6. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

7. Data presented in publication cover entities of the national economy regardless of ownership.

8. The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity, i.e. production and service activity, on their own account in order to earn a profit.

9. In the publication data in regard to:

1) **average paid employment and average monthly gross wages and salaries** concern the economic entities of the enterprise sector in which the number of employed persons exceeds 9 persons;

2) **gross production of industry and construction** concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;

3) **financial results of non-financial enterprises and investment outlays and newly started investments** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of units conducting economic activity included, in

gospodarczą zaliczoną według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

**10.** Informacje odnoszące się do **sektora przedsiębiorstw**, prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

**11.** Jako ceny stałe od 2011 r. przyjęto ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.).

**12.** Niektóre dane liczbowe zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Głównego Urzędu Statystycznego.

**13.** Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych, wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

*accordance with the NACE Rev.2, in section “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities”), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.*

**10.** *Information relating to the **enterprise sector** is presented based on the definition of “enterprise” – introduced by the regulation of the Council (EEC) No. 696/93 of 15 III 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the abovementioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations. An enterprise may be a sole legal unit. Enterprise sector includes those entities, which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.*

**11.** *As constant prices since 2011 were adopted – 2010 constant prices (2010 average current prices).*

**12.** *Some data are given on the basis of preliminary data and may change in subsequent publications of the Central Statistical Office.*

**13.** *Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in tables.*

14. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

15. W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych sekcji PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

14. Due to the rounding of data, in some cases sums of components can differ from the amount given in the item “total”.

15. The names of some sections of PKD 2007 used in publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:

<b>skrót</b> <i>abbreviation</i>	<b>pełna nazwa</b> <i>full name</i>
<b>sekcje PKD</b> <i>sections of the NACE</i>	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
15. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych GUS.	15. Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of Central Statistical Office.

**UWAGI METODYCZNE****1. Dane o:**

- 1) **ludności** zbilansowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (NSP 2011) oraz danych ze sprawozdawczości bieżącej z ruchu naturalnego i migracji ludności;
- 2) urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

**2. Dane o przeciętnym zatrudnieniu** obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz w niepełnym, po przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

**3. Dane o bezrobociu rejestrowanym** dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2013 poz. 674, z późniejszymi zmianami).

Liczba bezrobotnych nie obejmuje osób odbywających m.in. szkolenie, staż, przygotowanie zawodowe dorosłych, pracę społecznie użyteczną.

Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy to osoby, które zgodnie z nowelizacją ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 27 V 2014 r. spełniające co najmniej jedno z kryteriów:

- 1) bezrobotni do 30 roku życia,
- 2) długotrwale bezrobotni,
- 3) bezrobotni powyżej 50 roku życia,
- 4) bezrobotni korzystający ze świadczeń pomocy społecznej,
- 5) bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia,
- 6) bezrobotni niepełnosprawni.

Do czasu wprowadzenia nowych formularzy sprawozdawczych, w Kwartalniku wykazywane są kategoria bezrobotnych wymienione w art. 49 ustawy wyłącznie przed jej nowelizacją.

Długotrwale bezrobotni są to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące

**METHODOLOGICAL NOTES****1. Data concerning:**

- 1) **population** are compiled on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011 as well as current reporting data on vital statistics and population migration;
- 2) *births and deaths (including infant deaths)* – are calculated according to the definition of infant birth and death – recommended by the World Health Organization (WHO).

**2. Data on average paid employment** include persons employed on the basis of a labour contract on a full and part-time basis, converted to full-time work period.

**3. Data on the unemployed persons registered** in the powiat labour offices are presented in accordance with the Law of 20 IV 2004 on Promotion of Employment and Labour Market Institutions (Journal of Laws 2013 item 674, with later amendments).

Registered unemployment has not include persons who: undergoing traineeships, an internship, person undergoing occupational preparation of adults and social utility works.

Unemployed persons with a specific situation on the labour market are the persons who, in accordance with amendment to Law on Employment Promotion and Labour Market Institutions, in force since 27 V 2014, persons fulfilling at least one of the criteria:

- 1) *unemployed persons below 30 years of age,*
- 2) *are long-term unemployed,*
- 3) *unemployed persons over 50 years of age,*
- 4) *unemployed persons benefiting from social assistance,*
- 5) *unemployed persons with at least one child under 6 years of age or at least one disabled child below 18 years of age,*
- 6) *disabled unemployed persons.*

Until the introduction of new reporting forms, in the Quarterly are presented unemployed categories mentioned in Article 49 of the Law uniquely before its amendment.

The long-term unemployed are persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of traineeship and occupational preparation of adult in the workplace.

Unemployed persons without benefits are persons registered in employment offices, in search for



jące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

**Stopę bezrobocia rejestrowanego** obliczono jako udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

**Stopę napływu bezrobotnych** obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych nowo zarejestrowanych do liczby osób aktywnych zawodowo w końcu kwartału.

**4. Dane o aktywności ekonomicznej ludności** w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym, metodą obserwacji ciągłej (ruchomy tydzień badania). Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach z wyjątkiem osób przebywających poza gospodarstwem domowym, tj. za granicą lub w gospodarstwach zbiorowego zakwaterowania, 12 miesięcy i więcej (do II kwartału 2012 r. – powyżej 3 miesięcy). Wyniki badania uogólniono w oparciu o bilanse ludności, opracowane na podstawie NSP 2011.

Ludność aktywna zawodowo obejmuje wszystkie osoby uznane za pracujące lub bezrobotne.

Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- 1) wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- 2) miały pracę, ale jej nie wykonywały:
  - a) z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego lub wypoczynkowego,
  - b) z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła do 3 miesięcy oraz od 2006 r. – powyżej 3 miesięcy i dotyczyła osób, które były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

**Bezrobotni** to osoby w wieku 15–74 lata, któ-

work, who either lost or did not acquire rights to benefits.

The **registered unemployment rate** was compiled as a share of registered unemployed persons in the economically active civilian population, i.e. excluding employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

The **inflow rate of unemployment** is calculated as a ratio of newly registered unemployed persons to the number of economically active persons at the end of a quarter.

**4. Data on the economic activity of the population**, aged 15 and more, are compiled on the basis of the Labour Force Survey (LFS), which is conducted quarterly using continuous observation method (a sliding survey week). The survey includes the members of households in dwellings selected on a random basis excluding persons staying outside the households, i.e. abroad or living in institutional households, for 12 months or longer (until the second quarter of 2012 – exceeded 3 months).

The survey results have been generalized based on population balances compiled on the basis on Population and Housing Census 2011.

Economically active population includes all persons who are considered as employed or unemployed.

Among the **employed persons** are included all persons aged 15 or more who within the surveyed week:

- 1) performed, for at least one hour, any work generating pay or income, i.e. were employed as paid employees, worked on own (or leased) agricultural farm, or conducted their own economic activity outside agriculture or assisted (without pay) in work on family agricultural farm or conducting family economic activity outside agriculture;
- 2) had work but did not perform it:
  - a) due to illness, maternity leave or vacation,
  - b) due to other reasons, but the break in employment did not exceed 3 months and since 2006 – exceeded 3 months and concerned persons who were paid employees and during that period received at least 50% of the hitherto wages and salaries.

The **unemployed** are persons aged 15–74, who

re w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, aktywnie poszukiwały pracy i były gotowe ją podjąć w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące oraz były gotowe tę pracę podjąć.

**Współczynnik aktywności zawodowej** obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

**Wskaźnik zatrudnienia** obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

**Stopę bezrobocia** obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

**5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** przypadające na 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw obliczono przyjmując:

- 1) wynagrodzenia osobowe bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą;
- 2) wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach;
- 3) honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę.

Dane o przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto przypadających na 1 zatrudnionego obejmują zaliczki na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz obowiązkowe składki na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płacone przez ubezpieczonego pracownika, wprowadzone z dniem 1 I 1999 r.

**6. Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) i od 2009 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych – OFE, a także z budżetów Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz Ministerstwa Sprawiedliwości.

Informacje o świadczeniach **emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego

*within the period of the surveyed week did not work, actively sought work and were available for work within two weeks after the surveyed week.*

*The unemployed also include persons who had found and were waiting to begin work within the period no longer than 3 months as well as persons who were available for that work.*

*The **activity rate** is calculated as the share of the economically active persons (total or a given group) in population aged 15 and more (total or a given group).*

*The **employment rate** is calculated as the share of the employed persons (total or a given group) in population aged 15 and more (total or a given group).*

*The **unemployment rate** is calculated as the share of unemployed persons (total or a given group) in the number of economically active population aged 15 and more (total or a given group).*

**5. Average monthly gross wage and salary per paid employee in the enterprise sector is calculated assuming the following:**

- 1) *personal wages and salaries (excluding wages and salaries of outworkers and apprentices as well as persons employed abroad);*
- 2) *payments from a share in profit or in the balance surplus of cooperatives;*
- 3) *fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with labour contract.*

*Data regarding the average monthly gross wages and salaries per paid employee includes the deduction from pay for personal income taxes as well as contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by insured employees, introduced on 1 I 1999.*

**6. Information regarding retirement and other pension benefits (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) and since 2009 from the source gathered in the open pension funds – OFE and also from the budgets of the Ministry of National Defence, Ministry of Interior as well as Ministry of Justice.**

*Information regarding **retirement and other pension benefits for farmers** concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by*

Ubezpieczenia Społeczne ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

**Świadczenia emerytalno-rentowe** nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

**Świadczenia emerytalno-rentowe** obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

7. Dane o wartości **produkcji sprzedanej przemysłu** (tj. górnictwa i wydobywania, przetwórstwa przemysłowego, wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych oraz dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją) prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych tj. dotacji do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

Wartość **produkcji sprzedanej budownictwa** wyrażona w cenach bazowych, z uwagi na niewystępujący podatek akcyzowy i dotacje przedmiotowe, równa się wartości wyrażonej w cenach producenta.

Dane o produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” i obejmują:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

**8. Informacje o mieszkaniach oddanych do**

*the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditures) and also from the source which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.*

**Retirement and other pension benefits** systems do not provide for the payment of retirement and other pensions arising out of international agreements.

**Retirement and other pension benefits** include the amount of benefits due (current and compensatory), taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.

7. Data on the value of **sold production of industry** (i.e. of mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply and also water supply; sewerage, waste management and remediation activities) are presented excluding VAT and the excise tax, but including the value of subsidies on products and services, in so-called basic prices.

The value **of sold production of construction** presented in basic prices, is equal to the value expressed in producer's prices due to the lack of excise tax and entity subsidies.

Data regarding sold production of industry concerns industrial and non-industrial activities of economic entities included to the sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities" and covers:

- 1) the value of finished goods sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;
- 2) the value of paid work and services rendered, i.e. both industrial and non-industrial;
- 3) flats agent's fees in the case of concluding an agreement on commission terms or full agent's fees in the case of concluding an agency agreement;
- 4) the value of products in the form of settlements in kind;
- 5) products designated for increasing the value of own fixed assets.

**8. Information regarding completed dwellings**

**użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.

**9. Dane dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw** dostosowano do nowelizacji ustawy o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 330, z późniejszymi zmianami).

**Przychody z całokształtu działalności** obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży w kraju i na eksport wytworzonych przez jednostkę produktów (wyrobów gotowych, półfabrykatów oraz usług), a także opakowań, wyposażenia i usług obcych, jeżeli są one fakturowane odbiorcom łącznie z produktami;
- 2) przychody ze sprzedaży towarów i materiałów (tj. nabytych w celu odsprzedaży w stanie nieprzetworzonym rzeczowych aktywów obrotowych oraz produktów przez siebie wytworzonych, jeśli sprzedawane są one w sieci własnych sklepów obok towarów obcej produkcji);
- 3) pozostałe przychody operacyjne;
- 4) przychody finansowe.

**Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności** obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem, pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- 2) pozostałe koszty operacyjne;
- 3) koszty finansowe.

**Wyniki finansowe:**

- 1) wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;
- 2) obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz płatności z nim zrównanych, na podstawie odrębnych przepisów;
- 3) wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

**Wskaźniki:**

*concerns dwellings in newly built and expanded buildings (partly comprising the expansion) as well as dwellings obtained as a result of investment adaptations, together with dwellings obtained from conversion of non-residential spaces. The division of dwellings into buildings of housing cooperatives, private buildings (i.e. realized by natural persons, foundations, churches and religious associations) as well as dwellings realized for sale or rent was made on the basis of the way of construction financing or dwellings designing.*

**9. Data on financial results of enterprises** are adapted to the amendment Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2013 item 330, with later amendments).

**Revenues from total activity** includes:

- 1) net revenues from sale of products within country and for export which have been manufactured by the entity (goods, semi-finished goods and services) as well as packaging, equipment and third party services if the customers are invoiced for the foregoing together with the purchased products;
- 2) revenues from sale of goods and materials (i.e. current assets purchased for resale in a non-processed condition and products manufactured by entity if they are sold by shops within the company's network along with goods manufactured by other manufacturers);
- 3) other operating revenues;
- 4) financial revenues.

**Cost of obtaining revenues from total activity** includes:

- 1) cost of products sold, goods and materials related to the basic operating activity, which includes: the value of goods and materials sold as well as total costs decreased by the cost of generating benefits for the needs of the entity and corrected by change in product stocks;
- 2) other operating costs;
- 3) financial costs.

**Financial results:**

- 1) gross financial result (profit or loss) is a result on economic activity corrected by result on extraordinary events;
- 2) encumbrances of gross financial result include: income tax on legal and natural persons and other payments pursuant to separate regulations;
- 3) net financial result (profit or loss) is obtained after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.

**Indices:**

- 1) wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- 2) wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- 3) wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;
- 4) wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności.

**10. Podstawę do opracowania wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług.

Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych.

Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu, zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (COICOP/HICP).

Od 2014 r. w obliczeniach wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych zastosowano bardziej szczegółowy system wag, w związku z wdrażaniem przez Eurostat pięciocyfrowego szczebla agregacji do klasyfikacji COICOP.

**11. Źródłem informacji o cenach detalicznych** prezentowanych towarów żywnościowych są notowania cen prowadzone przez ankietatorów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny żywności notowane są raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone są dwa razy w miesiącu.

**12. Źródłem informacji o cenach produktów rolnych** i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach są miesięczne notowania cen dokonywane przez stałych ankietatorów na celowo wytypowanych ok. 440 targowiskach. Przeciętne ceny miesięczne obliczono jako średnie arytmetyczne wszystkich notowań w skali całego kraju i województw.

**13. Dane o pogłowie zwierząt gospodarskich** prezentowane są według grup produkcyjno-użytkowych. Badania **pogłowia trzody chlewnej** prowadzone są 3-krotnie w roku – w marcu według stanu na 1 marca, w czerwcu według stanu na 1 czerwca i w grudniu według stanu na 1 grudnia, a badania **pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich oraz produkcji zwierzęcej** – 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu.

- 1) sales profitability rate constitutes the relation of the result from the sale of products, goods and materials to net revenues from the sale of products, goods and materials;
- 2) the cost level indicator constitutes the relation of the costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;
- 3) the profitability rate of gross turnover constitutes the relation of gross financial result to revenues from total activity;
- 4) the profitability rate of net turnover constitutes the relation of net financial result to revenues from total activity.

**10. The basis for compiling the price indices of consumer goods and services** is price observation of representatives of goods and services.

Price indices of consumer goods and services have been calculated applying the weights system based on the structure of households expenditure (excluding own consumption) on purchasing consumer goods and services, from the year preceding the surveyed year, derived from the household' budget survey.

The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose adapted to the needs of the Harmonized Indices of Consumer Prices (COICOP/HICP).

Starting from 2014 a more detailed weighting system has been used in the compilation of price indices of consumer goods and services, due to the implementing by Eurostat of a 5-digit level of aggregation to COICOP classification.

**11. The sources of information on retail prices** of presented foodstuffs are quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions. Prices of food are collected once a month, with the exception of fruit and vegetables, for which the quotations are conducted two times a month.

**12. The information on prices of agricultural products** and livestock received by farmers on marketplaces comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected about 440 marketplaces. Average monthly prices were calculated as arithmetic mean of quotations from the entire country and from voivodships.

**13. Data on the farm animal stocks** are presented according to production-utility groups. Surveys on the **number of pigs** are conducted 3 times a year – in March as of 1 March, in June as of 1 June and in December as of 1 December, while surveys on the population of **cattle and other types of farm animals and on the animal production** are conducted twice a year as of June and as of December.

**OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH***SYMBOLS*

- Kreska (-) – zjawisko nie wystąpiło.  
*magnitude zero.*
- Zero: (0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;  
*magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit;*
- (0,0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.  
*magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.*
- Kropka (.) – zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.  
*data not available or not reliable.*
- Znak x – wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.  
*not applicable.*
- Znak  $\Delta$  – oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji.  
*categories of applied classification are presented in abbreviated form.*
- „W tym” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
- “Of which” – *indicates that not all elements of the sum are given.*

## PODSTAWOWE TENDENCJE

Według wstępnego szacunku, w III kwartale 2014 r. produkt krajowy brutto (PKB)<sup>1</sup> był wyższy realnie o 3,3% w porównaniu z III kwartałem ub. roku (wobec wzrostu o 3,4% i 3,5% odpowiednio w I i II kwartale br.). Głównym czynnikiem kreującym wzrost PKB był popyt krajowy (wpływ na tempo wzrostu gospodarczego +4,9 p. proc.). Wpływ spożycia ogółem wyniósł +2,7 p. proc. w wyniku wzrostu spożycia publicznego o 3,5% oraz wzrostu spożycia w sektorze gospodarstw domowych o 3,2%. Dodatni wpływ akumulacji, mniejszy niż w II kwartale, wyniósł +2,2 p. proc. w wyniku umocnienia się pozytywnego wpływu popytu inwestycyjnego (+1,8 p. proc.) przy, znacznie mniejszym niż w II kwartale, pozytywnym wpływie zmian zapasów (+0,4 p. proc.). Wobec wolniejszego wzrostu eksportu (o 3,8%) niż importu (o 7,3%), w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, odnotowano ujemny, ale mniejszy niż w II kwartale, wpływ eksportu netto na tempo wzrostu gospodarczego (-1,6 p. proc.).

Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej w III kwartale 2014 r. była wyższa w skali roku o 3,1% (wobec 2,9% i 3,3% odpowiednio w I i II kwartale br.). Wzrost wartości dodanej brutto w budownictwie i w przemyśle był wolniejszy niż w II kwartale i wyniósł odpowiednio 3,2% i 3,1%. Znacznie wyższy niż w II kwartale i większy niż przeciętnie był wzrost wartości dodanej brutto w transporcie (o 7,2%) oraz w zakwaterowaniu i gastronomii (o 3,2%). Większy, choć słabszy niż w II kwartale, był wzrost wartości dodanej brutto w handlu i naprawach (o 3,5%). Poprawę dynamiki wartości dodanej brutto notowano również w wielu pozostałych sekcjach usługowych, ale była ona na ogół wolniejsza niż przeciętnie.

W okresie I-III kwartał 2014 r. produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) była o 3,4% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem odnotowano wzrost o 1,4%). Wzrost produkcji przemysłowej wystąpił w 15 województwach, od 15,5% w lubuskim, do 0,8% w łódzkim. W województwie mazowieckim produkcja sprzedana przemysłu utrzymała się na poziomie sprzed roku. Produkcja budowlano-montażowa (w cenach stałych) w okresie styczeń-wrzesień br. była o 5,5% wyższa niż przed rokiem, kiedy notowano spadek o 15,6%.

---

<sup>1</sup> Dane opracowano zgodnie z obowiązującym w rachunkach narodowych Europejskim Systemem Rachunków Narodowych i Regionalnych w Unii Europejskiej (ESA2010), wprowadzonym Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 roku, więcej na ten temat: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/europejski-system-rachunkow-narodowych-i-regionalnych-esa-2010/wdrozenie-esa2010-do-rachunkow-narodowych-zmiany-metodologiczne-oraz-ich-wplyw-na-glowneagregaty-makroekonomiczne.8.1.html>

W okresie trzech kwartałów 2014 r. badane przedsiębiorstwa niefinansowe uzyskały korzystniejsze wyniki finansowe niż w analogicznym okresie ub. roku. W wyniku szybszego wzrostu przychodów z całokształtu działalności niż kosztów ich uzyskania, poprawił się wskaźnik poziomu kosztów. Odnotowano również wzrost wskaźnika rentowności obrotu brutto i netto. W skali roku zwiększył się wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów. Poprawę większości wskaźników odnotowano w 7 województwach, w tym w największym stopniu w przedsiębiorstwach województw: świętokrzyskiego, łódzkiego i opolskiego, a pogorszenie – w przedsiębiorstwach województw kujawsko-pomorskiego, lubuskiego i podkarpackiego. W ogólnej liczbie badanych podmiotów zwiększył się udział przedsiębiorstw rentownych, zmniejszył się jednak ich udział w przychodach z całokształtu działalności.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w okresie I–III kwartał 2014 r. było o 3,9% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost o 2,8%). Zwiększenie wynagrodzeń odnotowano we wszystkich województwach, największe w opolskim (o 6,3%) i warmińsko-mazurskim (o 4,9%), a najmniejsze w wielkopolskim (o 2,2%) i śląskim (o 2,7%). Nieznacznie zmniejszyła się rozpiętość w relacji do średniego wynagrodzenia w kraju pomiędzy województwami o najwyższym i najniższym przeciętnym wynagrodzeniu brutto w sektorze przedsiębiorstw i wyniosła 41,5 p. proc. (spadek o 0,2 p. proc. w porównaniu z ub. rokiem).

Przy niskiej dynamice cen konsumpcyjnych siła nabywcza przeciętnych płac w okresie styczeń-wrzesień br. rosła w tempie najszybszym od 2008 r. Nieco wolniej niż płace wzrosły nominalne i realne emerytury i renty brutto w systemie pracowniczym, a znacznie wolniej – rolników indywidualnych.

W okresie I–III kwartał 2014 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw było o 0,5% wyższe niż w analogicznym okresie 2013 r. (przed rokiem spadek o 1,0%). Wzrost odnotowano w 9 województwach, najwyższy w wielkopolskim (o 4,4%), lubuskim (o 1,6%) i pomorskim (o 1,5%). W pozostałych województwach wystąpił spadek – najgłębszy w świętokrzyskim (o 1,9%), śląskim (o 1,3%) i kujawsko-pomorskim (o 1,2%).

W końcu września 2014 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 1821,9 tys. osób bezrobotnych, tj. o 12,5% mniej niż przed rokiem. Spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych odnotowano we wszystkich województwach, od 18,3% w lubuskim do 9,3% w podkarpackim.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu września 2014 r. wyniosła 11,5%, tj. o 1,5 p. proc. mniej niż przed rokiem. W skali roku stopa bezrobocia zmniejszyła się we wszystkich województwach, od 2,5 p. proc. w lubuskim do 1,0 p. proc. w mazowieckim. Najniższą stopę bezrobocia odnotowano w województwach: wielkopolskim (7,9%),



małopolskim i śląskim (po 9,8%) oraz mazowieckim (10,0%); najwyższą – w warmińsko-mazurskim (18,2%), kujawsko-pomorskim (15,7%) i zachodniopomorskim (15,2%).

Spadek zarówno liczby bezrobotnych (o 16,8%), jak i stopy bezrobocia (o 1,6 p. proc. do poziomu 8,2%) wskazują również wstępne wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności za III kwartał 2014 r. Według BAEL wzrosła liczba pracujących (o 2,1%) oraz wskaźnik zatrudnienia (o 1,2 p. proc. do 51,9%). Korzystniejsza niż przed rokiem była relacja liczby osób niepracujących do pracujących – na 1000 osób pracujących przypadało 928 osób bezrobotnych lub biernych zawodowo (wobec 972 przed rokiem).

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w okresie I–III kwartał br. były o 0,2% wyższe niż przed rokiem. W województwach lubelskim, zachodniopomorskim, podkarpackim, wielkopolskim oraz lubuskim ceny wzrosły w stopniu wyższym niż przeciętnie w kraju (w granicach od 0,3% do 0,8%).

W III kwartale br. obserwowano spadek cen w skali roku, na co wpływ miały głównie obniżki cen żywności i napojów bezalkoholowych, towarów i usług w zakresie transportu oraz spowolnienie tempa wzrostu cen towarów i usług związanych z mieszkaniem. Spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych odnotowano w 13 województwach od 0,7% w łódzkim i opolskim do 0,1% w mazowieckim (wobec 0,3% średnio w kraju). Natomiast ceny wyższe niż przed rokiem obserwowano w województwach lubuskim i podkarpackim (odpowiednio o 0,4% i 0,1%). W województwie wielkopolskim ceny utrzymały się na poziomie sprzed roku.

Na rynku rolnym we wrześniu br. niższe niż przed rokiem były średnie ceny pszenicy i żyta (z wyjątkiem cen żyta w skupie), prosiąt na chów oraz żywca rzeźnego. Obniżyły się również ceny ziemniaków jadalnych późnych i mleka krowiego. Według przedwynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych, zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oraz rzepaku i rzepiku, szacuje się na wyższym poziomie niż przed rokiem. Wyniki czerwcowego badania zwierząt wskazują na wzrost w skali roku pogłowia trzody chlewnej (o 5,0%) oraz niewielki – bydła (o 1,0%). Pogłowie trzody chlewnej wzrosło w 14 województwach, w granicach od 1,0% w podlaskim do 9,8% w podkarpackim. Zmniejszenie pogłowia trzody chlewnej odnotowano w małopolskim (o 10,2%) i dolnośląskim (o 3,6%). W województwach o znaczącej skali produkcji żywca rzeźnego, tj. wielkopolskim, mazowieckim, kujawsko-pomorskim i łódzkim, pogłowie trzody chlewnej wzrosło odpowiednio o: 4,9%, 5,6%, 5,8% i 8,9%. Pogłowie bydła w skali roku zwiększyło się w 10 województwach, w granicach od 1,0% w pomorskim do 11,6% w zachodniopomorskim. Najgłębszy spadek wystąpił w małopolskim (o 5,6%).

## BASIC TRENDS

By preliminary estimate, in the third quarter of 2014, real gross domestic product (GDP)<sup>2</sup> rose by 3.3% compared with the third quarter of the previous year (after growth by 3.4% and 3.5% in the first and the second quarter of the current year). The main factor of GDP growth was domestic demand (which influenced economic growth +4.9 percentage points). Impact of final consumption expenditure amounted +2.7 percentage points due to the growth of both, public consumption expenditure by 3.5% as well as growth of household consumption expenditure by 3.2%. Positive impact of gross capital formation, smaller than in the second quarter, amounted 2.2 percentage points and was caused by strengthening of positive contribution of investment demand (+1.8 percentage points) with significantly lower than in the second quarter positive impact of changes in inventories (+0.4 percentage point). Due to the slower growth of export (by 3.8%) than import (by 7.3%), compared with the corresponding period of the previous year, was recorded negative, but lower than in the second quarter, influence of net export for the pace of economic growth (-1.6 percentage points).

Gross value added in national economy in the third quarter of 2014 was higher by 3.1% year-on-year (after 2.9% and 3.3% respectively in the first and the second quarter of the current year). Growth of gross value added in construction and industry was slower than in the second quarter and reached 3.2% and 3.1% respectively. Significantly higher than in the second quarter and higher than average was gross value added in transportation (by 7.2%), as well as in accommodation and catering (by 3.2%). Higher, but less than in the second quarter, was growth of gross domestic product in trade and repair (by 3.5%). Improvements of gross domestic product were recorded in many others service sections, but usually they grew on a slower pace than the average.

In the period of I–III quarters of 2014, sold production of industry (in constant prices) was by 3.4% higher than in the corresponding period of the previous year (after increase by 1.4% which was noted a year before). Increases of production of industry were observed in 15 voivodships, ranged from 15.5% in lubuskie to 0.8% in łódzkie. In mazowieckie voivodship sold production of industry remained unchanged during the year. Sold construction and assembly production (in constant prices) in period of January–September 2014 was by 5.5% higher than a year before, when decrease by 15.6% was noted.

---

<sup>2</sup> Data are compiled in accordance with obligatory in national accounts the European System of National and Regional Accounts in the European Union (ESA2010), implemented under the European Parliament and Council Regulation (EU) No 549/2013 of 21 May 2013, for more information: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/europejski-system-rachunkow-narodowych-i-regionalnych-esa-2010/wdrozenie-esa2010-do-rachunkow-narodowych-zmiany-metodologiczne-oraz-ich-wplyw-na-glowne-agregaty-makroekonomiczne,8,1.html>

*In the period of I–III quarters of 2014, the financial results gained by surveyed non-financial enterprises were better than those recorded in the corresponding period of the previous year. Due to faster increase of revenues from total activity than the costs of revenues acquisition – the cost level indicator improved. There were recorded increases of profitability rate of gross and net turnover as well. During the year, sales profitability rate of products, goods and materials also improved. The improvements of most indicators were noted in 7 voivodships, the greatest in enterprises in świętokrzyskie, łódzkie and opolskie voivodships; whereas deterioration was noted in enterprises in kujawsko-pomorskie, lubuskie and podkarpackie. In total number of surveyed enterprises, share of enterprises showing net profit increased, however their share in revenues dropped.*

*In the period of I–III quarters of 2014, average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector were by 3.9% higher compared with the corresponding period of the previous year (a year before grew by 2.8%). Increases of average wages and salaries were recorded in all voivodships, the highest – in opolskie (by 6.3%) and warmińsko-mazurskie (by 4.9%), whereas the lowest – in wielkopolskie (by 2.2%) and śląskie (by 2.7%). Slightly decreased the range of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in relation to national average between the highest and the lowest result in voivodships and achieved 41.5 percentage points (decreased by 0.2 percentage point compared with the previous year).*

*Due to the minor rise of consumer price indexes, the purchasing power of average salaries in the period of January–September of the current year grew the fastest since 2008. Slightly slower than salaries raised the nominal and real retirement and other pensions from non-agricultural social security systems, and significantly slower – for farmers.*

*In the period I–III quarters of 2014, average paid employment in the enterprise sector increased by 0.5% compared with the corresponding period of 2013 (decreased by 1.0% a year before). Increases were recorded in 9 voivodships, the highest in wielkopolskie (by 4.4%), lubuskie (by 1.6%) and pomorskie (by 1.5%). In the rest of voivodships decline was noted – the deepest in świętokrzyskie (by 1.9%), śląskie (by 1.3%) and kujawsko-pomorskie (by 1.2%).*

*At the end of September 2014 in labour offices, 1821,9 thous. unemployed persons were registered, i.e. by 12.5% less than a year before. Decreases of the number of unemployed persons were noted in all voivodships, from 18.3% in lubuskie to 9.3% in podkarpackie.*

*Registered unemployment rate at the end of September 2014 reached 11.5% and was by 1.5 percentage points lower than a year before. The unemployment rate declined in all voivodships, from 2.5 percentage points in lubuskie to 1.0 percentage point in mazowieckie. The lowest unemployment rate was noted in the following voivodships: wielkopolskie (7.9%), małopolskie and śląskie (both 9.8%) and mazowieckie (10.0%), the highest – in wamińsko-mazurskie (18.2%), kujawsko-pomorskie (15.7%), and zachodniopomorskie (15.2%).*

*Decrease in both – the number of unemployed persons (by 16.8%) and unemployment rate (by 1.6 percentage points to 8.2%) also indicate the preliminary estimates of The Labour Force Survey (LFS) for the third quarter of 2014. According to LFS, the number of employed persons increased (by 2.1%), as well as employment rate (by 1.2 percentage points to 51.9%). The relation between number of persons not working to number of employed persons improved compared with the previous year – for 1000 working persons were 928 unemployed persons or economically inactive persons (against 972 a year before).*

*In the period I–III quarters of 2014, prices of consumer goods and services increased by 0.2% over a year. In lubelskie, zachodniopomorskie, podkarpackie, wielkopolskie and lubuskie prices rose more than the average in Poland (ranged from 0.3% to 0.8%).*

*In the third quarter 2014 prices of customer goods and services decreased over a year, mainly due to fell of prices of food and non-alcoholic beverages, prices of transport's goods and services and a slowdown in prices of dwelling's goods and services. Deterioration of prices was recorded in 13 voivodships, from 0.7% in łódzkie and opolskie to 0.1% in mazowieckie (against 0.3% average in the country). Higher prices than a year before were recorded in lubuskie and podkarpackie (0.4% and 0.1% respectively). In wielkopolskie prices remained unchanged over a year.*

*On the agricultural market in September 2014, the average prices of wheat and rye (excluding procurement prices of rye), piglets and animals for slaughter were lower than a year before. Prices of late edible potatoes and cows' milk also fell. According to preliminary estimates of main agricultural and horticultural corps production of basic cereals with mixed cereals as well as rape and turnip rape was higher than a year before. The results of sample survey of animals population, according to the state in June indicate increase of pigs' heads (by 5.0%), and slight increase of cattle heads (by 1.0%) year-on-year. Pigs' heads increased in 14 voivodships, ranged from 1.0% in podlaskie to 9.8% in podkarpackie. Decreases were noted in małopolskie (by 10.2%) and dolnosląskie (by 3.6%). In voivodships where production of animals for slaughter is significant, i.e. wielkopolskie, mazowieckie, kujawsko-pomorskie and łódzkie, pigs' heads increased by 4.9%, 5.6%, 5.8% and 8.9% respectively. Over a year cattle heads increased in 10 voivodships, ranged from 1.0% in pomorskie to 11.6% in zachodniopomorskie. The deepest drop was recorded in małopolskie (by 5.6%).*

## LUDNOŚĆ

**Ludność Polski** w końcu czerwca 2014 r. liczyła 38484,0 tys. osób, tj. o 18,4 tys. osób mniej niż przed rokiem. Pomimo niewielkiego wzrostu liczby urodzeń oraz spadku liczby zgonów, nadal notuje się ujemny przyrost naturalny ludności, który w I półroczu 2014 r. był 4-krotnie niższy niż w analogicznym okresie 2013 r. Saldo migracji zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności pozostało ujemne (minus 0,3, wobec minus 0,6 w okresie styczeń-czerwiec 2013 r.).

W I półroczu 2014 r. zarejestrowano 183,3 tys. **urodzeń żywych**, tj. o 1,9 tys. więcej niż przed rokiem (w końcu czerwca 2013 r. odnotowano spadek w skali roku o 10,7 tys.). Współczynnik urodzeń zwiększył się o 0,1 pkt i wyniósł 9,5‰. Liczba urodzeń na 1000 ludności, ukształtowała się na najwyższym poziomie w województwie pomorskim i wielkopolskim (po 10,5) oraz mazowieckim (10,4). W 12 województwach współczynnik urodzeń nie przekroczył średniej dla kraju, a najniższy zanotowano w województwie świętokrzyskim (8,2‰).

Odwróciła się niekorzystna tendencja wzrostu liczby zgonów, obserwowana od 2007 r. (za wyjątkiem 2010 r.). Od stycznia do czerwca 2014 r. **zmarło** 188,3 tys. osób, tj. o 13,4 tys. mniej niż rok wcześniej. Współczynnik zgonów zmniejszył się z 10,5‰ do poziomu 9,8‰, przy czym w 9 województwach był niższy niż średnio w kraju. Najniższy współczynnik odnotowano w województwie pomorskim (8,7‰), a najwyższy – w łódzkim (11,8‰).

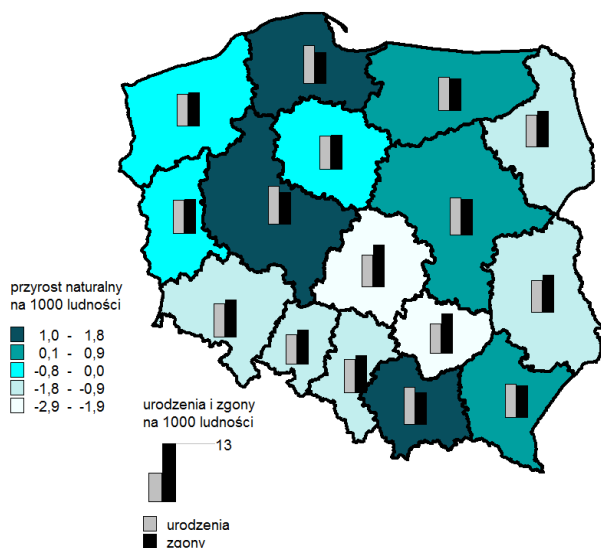
Liczba **zgonów niemowląt** zmniejszyła się nieznacznie w porównaniu z analogicznym okresem 2013 r. i wyniosła 0,8 tys. dzieci w wieku poniżej 1 roku życia. Współczynnik zgonów niemowląt zmniejszył się do poziomu 4,4‰ (wobec 4,5‰ w analogicznym okresie ub. roku). W 7 województwach zanotowano niższy wskaźnik niż przeciętnie w kraju, a najniższy był w województwie świętokrzyskim (3,3‰). Najwyższy współczynnik zgonów był w województwie śląskim (5,7‰).

**Przyrost naturalny** był ujemny i wyniósł minus 5,0 tys. osób, wobec minus 20,3 tys. osób w tym samym okresie 2013 r. Współczynnik przyrostu naturalnego poprawił się z minus 1,1‰ do minus 0,3‰. Ujemny wskaźnik odnotowano w 10 województwach, a najniższą wartość osiągnęło łódzkie (minus 2,9‰). Najwyższy wskaźnik notowano ponownie w województwie pomorskim (1,8‰).

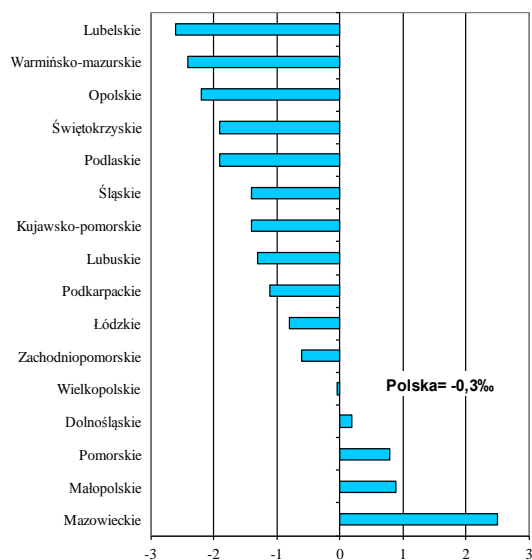
Ogólne **saldo migracji** na pobyt stały na 1000 ludności nadal było ujemne i wyniosło minus 0,3 (poprawa o 0,3 pkt w skali roku). Ujemną wartość wskaźnika odnotowano w 11 województwach w granicach od minus 2,6‰ w lubelskim do minus

0,0‰ w wielkopolskim. Natomiast w województwach: mazowieckim (2,5‰), małopolskim (0,9‰), pomorskim (0,8‰) i dolnośląskim (0,2‰) ogólne saldo migracji na pobyt stały było dodatnie.

#### RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W I PÓŁROCZU 2014 R.



#### SALDO MIGRACJI WEWNĘTRZNYCH I ZAGRANICZNYCH NA POBYT STAŁY NA 1000 LUDNOŚCI W I PÓŁROCZU 2014 R.



Od stycznia do czerwca 2014 r. zarejestrowano 67,0 tys. związków małżeńskich, tj. o 4,3 tys. mniej niż rok wcześniej. Współczynnik małżeństw wyniósł 3,5‰ (wobec 3,3‰ w analogicznym okresie ub. roku). Najwięcej małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności odnotowano w województwie podlaskim (3,8), a najmniej ponownie w łódzkim (3,0).

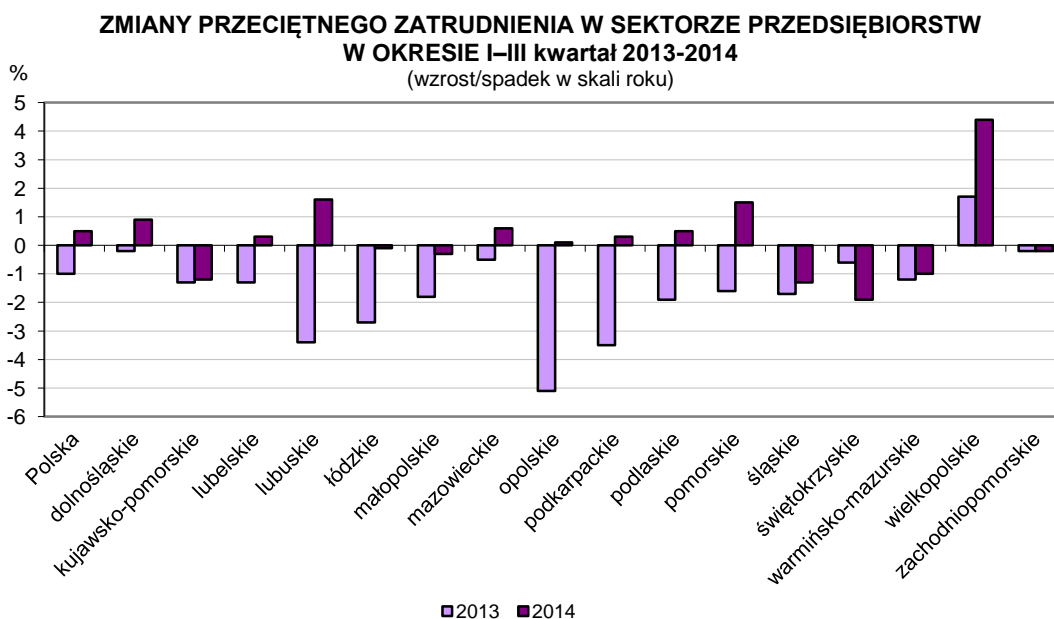
W I półroczu 2014 r. spadła liczba **rozwodów** (34,4 tys. par małżeńskich, wobec 36,0 tys. przed rokiem). Współczynnik rozwodów w przeliczeniu na 1000 ludności zmniejszył się z 1,9 do 1,8, a w województwach kształtował się od 1,2 w podkarpackim do 2,2 w dolnośląskim i kujawsko-pomorskim.

## RYNEK PRACY

W okresie I-III kwartał br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw było wyższe niż przed rokiem. W końcu września 2014 r. zarówno stopa bezrobocia jak i liczba bezrobotnych zarejestrowanych była niższa niż przed rokiem. Zmniejszył się odsetek osób bezrobotnych poniżej 25 roku życia, natomiast zwiększył m.in. osób długotrwale bezrobotnych i powyżej 50 roku życia.

Wstępne wyniki **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności** za III kwartał 2014 r. wskazują na poprawę sytuacji na rynku pracy – odnotowano spadek zarówno liczby bezrobotnych, jak i stopy bezrobocia w ujęciu rocznym (kolejny spadek od IV kw. 2013 r.). Zwiększyła się liczba pracujących, poprawie uległa relacja niepracujących do pracujących, odnotowano wzrost wskaźnika zatrudnienia i współczynnika aktywności zawodowej.

W okresie styczeń-wrzesień 2014 r. **przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw** wyniosło 5517,5 tys. osób i było o 0,5% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (wobec spadku o 1,0% przed rokiem). Zwiększenie zatrudnienia obserwowano w większości sekcji, przy czym największy wzrost wystąpił w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 7,3%), natomiast spadek zatrudnienia odnotowano w budownictwie (o 7,8%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (o 1,6%). W 9 województwach wystąpił wzrost przeciętnego zatrudnienia, najwyższy w wielkopolskim (o 4,4%), lubuskim (o 1,6%) i pomorskim (o 1,5%), a najniższy w opolskim (o 0,1%). Spadek odnotowano w pozostałych województwach, najgłębszy w świętokrzyskim (o 1,9%), śląskim (o 1,3%) i kujawsko-pomorskim (o 1,2%).



**Przeciętne zatrudnienie w przemyśle** w okresie trzech kwartałów 2014 r. wyniosło 2468,6 tys. osób i w skali roku zwiększyło się o 0,9%. Wzrost wystąpił w 11 województwach, w tym największy w lubuskim (o 7,3%). W pozostałych województwach odnotowano spadek, najgłębszy w śląskim (o 1,5%).

**Przeciętne zatrudnienie w budownictwie** było o 7,8% niższe niż przed rokiem i ukształtowało się na poziomie 408,2 tys. osób. Zmniejszenie zatrudnienia odnotowano w większości województw, w granicach od 11,7% w śląskim do 0,7% w podlaskim. Jedynie w województwie opolskim odnotowano wzrost (o 9,3%).

**Przeciętne zatrudnienie w handlu; naprawie pojazdów samochodowych** wyniosło 1127,4 tys. osób i w skali roku zwiększyło się o 1,2%. Wzrost zatrudnienia odnotowano w 5 województwach, największy w wielkopolskim (o 10,4%). W województwie mazowieckim zatrudnienie utrzymało się na poziomie sprzed roku, a w pozostałych województwach wystąpił spadek, w granicach od 3,9% w świętokrzyskim do 0,9% w podkarpackim.

**Przeciętne zatrudnienie w zakwaterowaniu i gastronomii** było o 1,6% niższe niż przed rokiem i wyniosło 107,8 tys. osób. Spadek zatrudnienia odnotowano w 8 województwach, w granicach od 7,0% w dolnośląskim do 1,7% w śląskim. W 7 województwach odnotowano wzrost, przy czym największy w świętokrzyskim (o 16,9%) i podkarpackim (o 13,1%). W województwie lubuskim zatrudnienie utrzymało się na poziomie sprzed roku.

**Przeciętne zatrudnienie w obsłudze rynku nieruchomości** w okresie I–III kwartał br. wyniosło 95,6 tys. osób i w skali roku zwiększyło się o 2,0%. Wzrost zatrudnienia odnotowano w 11 województwach, w granicach od 10,8% w opolskim do 1,2% w warmińsko-mazurskim. Spadek nastąpił w pozostałych województwach, najgłębszy w świętokrzyskim (o 3,5%).

**Przeciętne zatrudnienie w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej** ukształtowało się na poziomie 183,2 tys. osób i w skali roku zwiększyło się o 7,3%. Wzrost zatrudnienia odnotowano w 11 województwach, w granicach od 16,2% w wielkopolskim do 3,1% w warmińsko-mazurskim. W pozostałych województwach wystąpił spadek zatrudnienia, w tym najgłębszy w opolskim (o 9,3%).

**Przeciętne zatrudnienie w administrowaniu i działalności wspierającej** było o 2,2% wyższe niż przed rokiem i wyniosło 327,1 tys. osób. Wzrost zaobserwowano w 8 województwach, największy w pomorskim. W pozostałych województwach wystąpił spadek, najgłębszy w warmińsko-mazurskim.

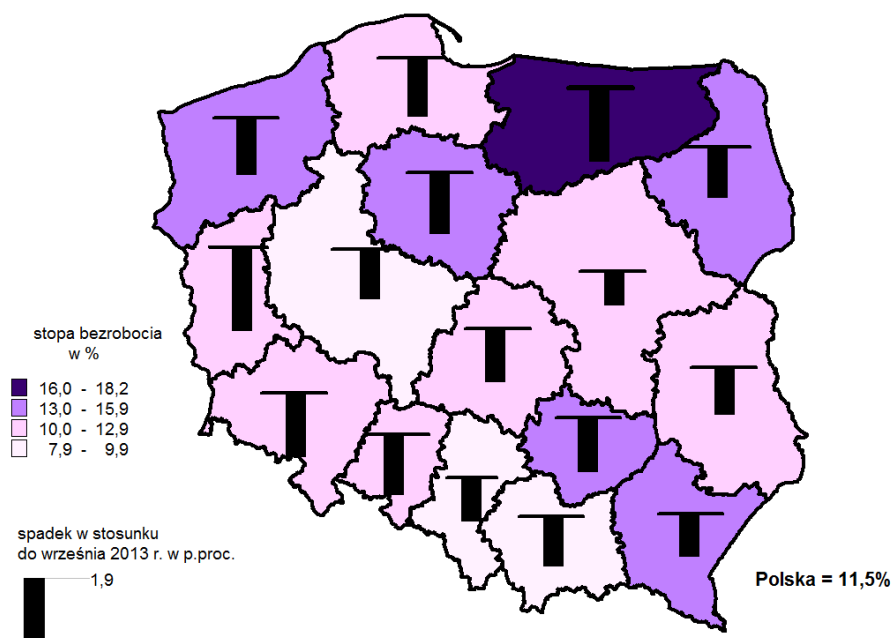
W końcu września br. w urzędach pracy **zarejestrowanych** było 1821,9 tys. **osób bezrobotnych**, tj. o 261,2 tys. (o 12,5%) mniej niż w analogicznym miesiącu ub. roku. Spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych w skali roku odnotowano we wszystkich województwach, od 18,3% w lubuskim do 9,3% w podkarpackim.



**Stopa bezrobocia rejestrowanego** w końcu września br. wyniosła przeciętnie w kraju 11,5% i była o 1,5 p. proc. niższa niż przed rokiem. Spadek stopy bezrobocia w skali roku odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 2,5 p. proc. w lubuskim do 1,0 p. proc. w mazowieckim.

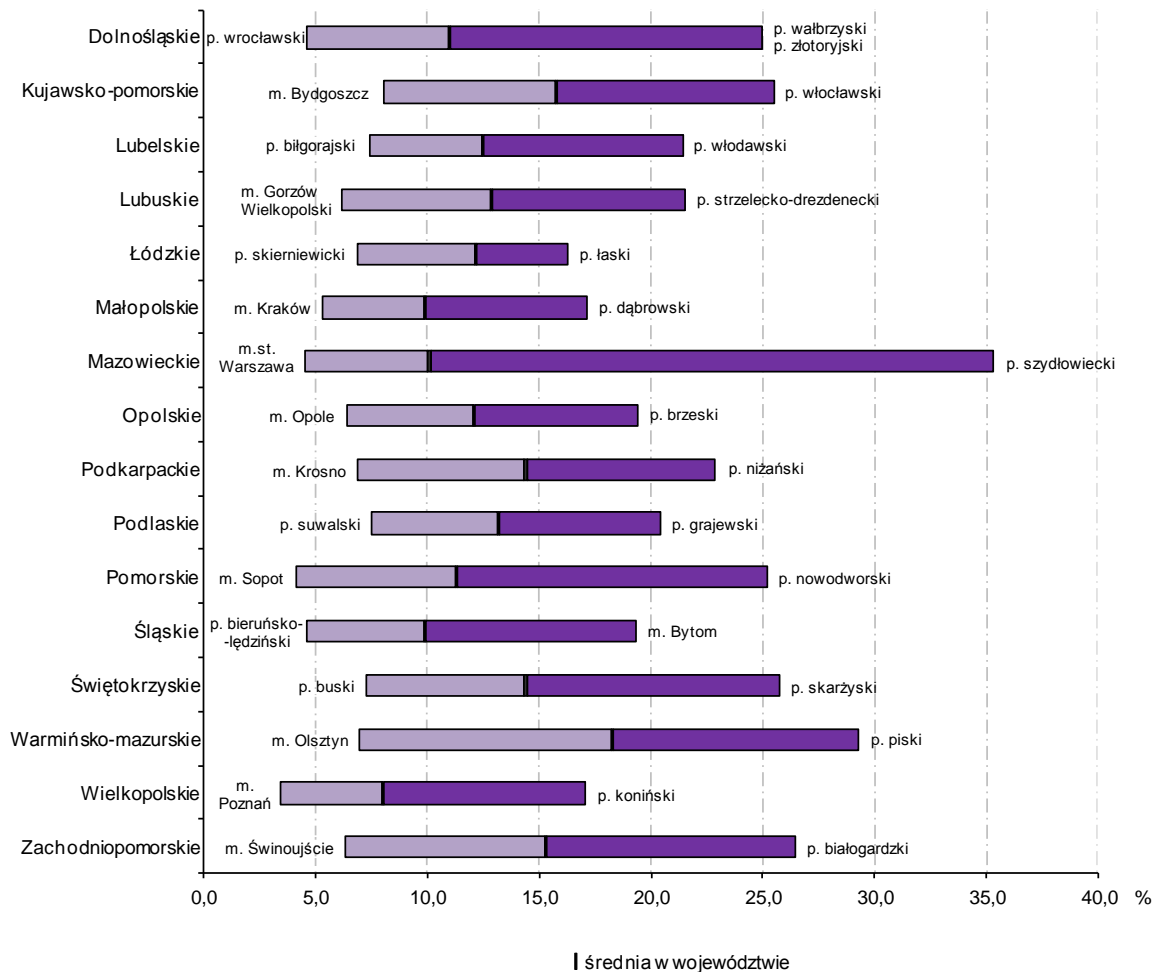
W końcu września br. różnica pomiędzy najniższą i najwyższą wartością stopy bezrobocia w województwach wynosiła 10,3 p. proc. (wielkopolskie – 7,9%, warmińsko-mazurskie – 18,2%); w skali roku rozpiętość ta zmniejszyła o 0,7 p. proc. Podobnie jak przed rokiem, do województw o wysokiej stopie bezrobocia, poza warmińsko-mazurskim, należały kujawsko-pomorskie (15,7%) i zachodniopomorskie (15,2%). Najniższą stopę bezrobocia, poza wielkopolskim, odnotowano w województwie małopolskim i śląskim (po 9,8%) oraz mazowieckim (10,0%).

**STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W 2014 R.**  
Stan w końcu września

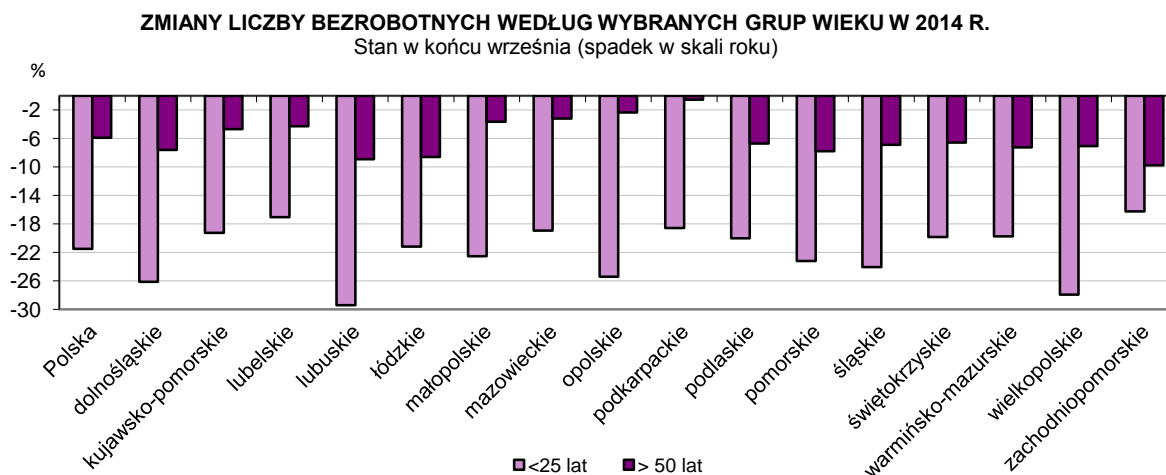


Analizując stopę bezrobocia na poziomie powiatów obserwuje się zmniejszenie rozpiętości pomiędzy skrajnymi wartościami wskaźnika w 15 województwach (od 5,6 p. proc. w dolnośląskim do 0,2 p. proc. w łódzkim); w województwie zachodniopomorskim rozpiętość stopy bezrobocia w powiatach zwiększyła się (o 1,3 p. proc.). Największą wewnątrzwojewódzką różnicę pomiędzy skrajnymi wartościami stopy bezrobocia w powiatach, notuje się w województwie mazowieckim; w końcu września 2014 r. różnica ta wynosiła 30,8 p. proc. (35,3% w powiecie szydłowieckim i 4,5% w powiecie m.st. Warszawa), wobec 33,0 p. proc. w końcu września 2013 r. Najmniejszą rozpiętość odnotowano w województwie łódzkim (9,4 p. proc.), którą wyznaczała stopa bezrobocia w powiatach łaskim oraz skierniewickim – odpowiednio 16,2% i 6,8%.

**STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO WEDŁUG POWIATÓW W 2014 R.**  
Stan w końcu września



W końcu września 2014 r. wśród bezrobotnych zarejestrowanych 1061,4 tys. osób stanowili **długotrwale bezrobotni**, których liczba zmniejszyła się w skali roku o 2,8%. Spadek tej kategorii bezrobotnych odnotowano w 15 województwach, od 9,5% w lubuskim do 1,3% w śląskim. Wzrost o 0,7% odnotowano w województwie mazowieckim. Mimo spadku liczby zwiększył się udział tej grupy bezrobotnych (58,3% ogółu bezrobotnych w Polsce), zarówno w skali kraju (o 5,9 p. proc), jak i we wszystkich województwach w granicach od 6,7 p. proc. w wielkopolskim do 4,0 p. proc. w zachodniopomorskim. Największy udział długotrwale bezrobotnych odnotowano w województwie lubelskim (63,8% ogółu bezrobotnych), a najmniejszy w wielkopolskim (52,5%).



Wzrost udziału bezrobotnych zarejestrowanych odnotowano również w kategorii **osób powyżej 50 roku życia** – o 1,8 p. proc. do 25,4%. Na poziomie województw największy wzrost udziału wystąpił w opolskim (z 25,9% do 29,4%), natomiast największy udział odnotowano w dolnośląskim (31,3%). Mimo wzrostu udziału, zbiorowość bezrobotnych powyżej 50 roku życia zmniejszyła się o 5,9% do 461,9 tys. osób. Spadek liczby osób obserwowano we wszystkich województwach, najgłębszy w zachodniopomorskim (o 9,8%), a najmniejszy w podkarpackim (o 0,5%).

Zwiększył się również udział bezrobotnych **bez kwalifikacji zawodowych** – na poziomie kraju (o 0,5 p. proc. do 30,6%). Wzrost odnotowano w 15 województwach, w największym stopniu wzrósł w lubelskim – o 1,4 p. proc. do 29,8%. Spadek wystąpił w województwie opolskim (o 0,4 p. proc.). Mimo wzrostu udziału osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, odnotowano w tej grupie spadek (o 11,0% średnio w kraju), najgłębszy w województwie lubuskim (o 16,6%), najmniejszy w lubelskim (o 5,7%).

Liczba osób bezrobotnych **samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia** zmniejszyła się o 7,8% w skali roku i wyniosła 181,1 tys. Spadek odnotowano we wszystkich województwach, najgłębszy w lubuskim (o 16,1%), najmniejszy w świętokrzyskim (o 3,0%). Zwiększył się natomiast udział tej grupy bezrobotnych (z 9,4% do 9,9%), przy czym największy udział odnotowano w zachodniopomorskim – 14,7%, a największy wzrost udziału w kujawsko-pomorskim i pomorskim (po 0,8 p. proc. odpowiednio do 11,8% i 12,5%).

Wśród bezrobotnych zarejestrowanych 106,4 tys. stanowili bezrobotni **niepełnosprawni**, których liczba w ujęciu rocznym zmniejszyła się o 3,8%. Spadek odnotowano w 14 województwach od 8,5% w dolnośląskim do 0,6% w mazowieckim. W województwach świętokrzyskim i podkarpackim wystąpił wzrost odpowiednio o 1,1% i 0,3%. Zwiększył się również udział tej kategorii bezrobotnych (o 0,5 p. proc. do 5,8% średnio w kraju), najbardziej w wielkopolskim (o 1,1 p. proc. do 7,1%). Największy udział bezrobotnych niepełnosprawnych odnotowano w województwie lubuskim (8,7%).

Najlepszą sytuację odnotowano wśród **bezrobotnych do 25 roku życia**. W tej grupie odnotowano spadek liczby bezrobotnych we wszystkich województwach (średnio o 21,5%). Najgłębszy spadek odnotowano w województwie lubuskim (o 29,4%), a najmniejszy w zachodniopomorskim (o 16,2%). W końcu września 2014 r. zarejestrowanych było 312,6 tys. osób bezrobotnych w wieku 18-24 lata, z czego najwięcej w województwie mazowieckim (40,4 tys.), a najmniej w opolskim (6,8 tys.). Udział osób bezrobotnych do 25 roku życia zmniejszył się zarówno w kraju (z 19,1% do 17,2%), jak i we wszystkich województwach, w granicach od 2,9 p.proc. w wielkopolskim do 0,8 p.proc. w zachodniopomorskim.

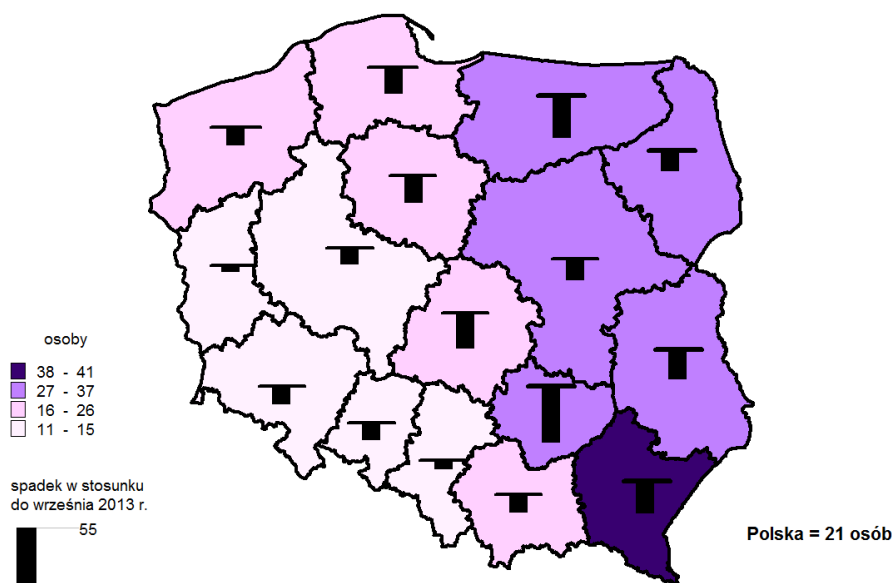
W okresie styczeń-wrzesień br. liczba **nowo zarejestrowanych** bezrobotnych wyniosła 1774,9 tys. osób i w stosunku do analogicznego okresu ub. roku zmniejszyła się o 11,4% (wobec wzrostu o 5,8% przed rokiem). Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich udział w grupie nowo zarejestrowanych zwiększył się o 1,5 p. proc. w skali roku i wyniósł 79,8%. Wzrósł również odsetek osób zamieszkałych na wsi (o 0,5 p. proc. do 41,6%). Zmniejszył się natomiast udział osób rejestrujących się po raz pierwszy (o 1,5 p. proc. do 20,2%), osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy (o 0,8 p. proc. do 5,4%), osób dotychczas niepracujących (o 0,6 p. proc. do 19,3%) oraz absolwentów (o 0,4 p. proc. do 11,5%).

Z ewidencji bezrobotnych w okresie styczeń-wrzesień br. **skreślono** 2111,6 tys. osób, tj. o 2,6% więcej niż przed rokiem (wobec wzrostu o 8,4% w analogicznym okresie ub. roku), w tym 45,3% ogółu bezrobotnych wyrejestrowanych stanowiły osoby wykreślone z ewidencji z powodu podjęcia pracy.

W końcu września 2014 r. najwyższą **stopę napływu bezrobotnych** odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim (po 2,5%), natomiast najniższą w mazowieckim (1,1%); przy średniej dla kraju 1,5%.

#### LICZBA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH NA 1 OFERTĘ PRACY W 2014 R.

Stan w końcu września

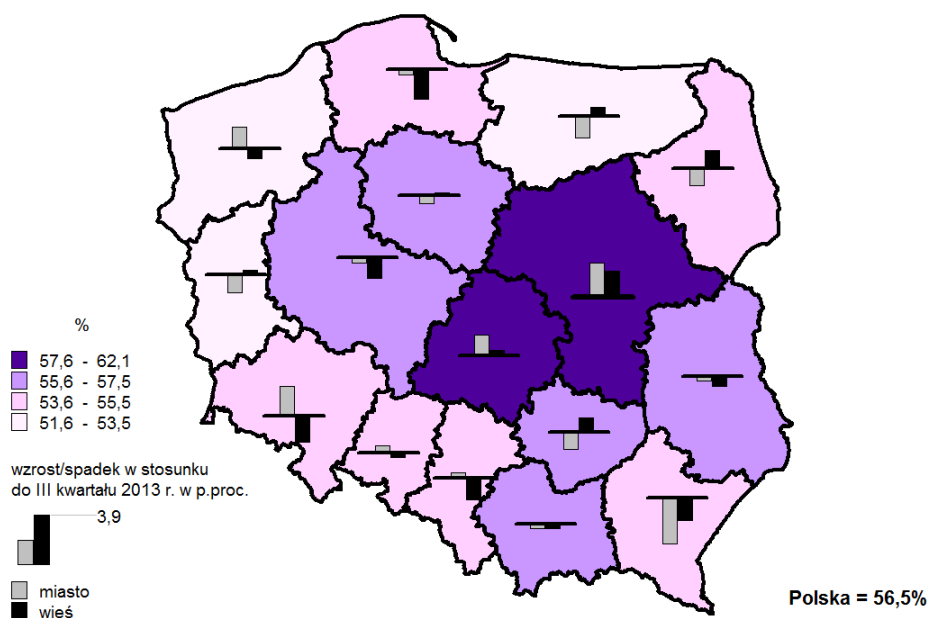


W końcu września 2014 r. na 1 ofertę pracy przypadało 21 osób bezrobotnych, wobec 41 osób w analogicznym okresie poprzedniego roku. Najkorzystniejsza sytuacja miała miejsce w województwach dolnośląskim i opolskim (po 11 osób na 1 ofertę pracy), natomiast najmniej sprzyjająca wystąpiła w podkarpackim (41 osób).

Według wstępnych wyników **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**<sup>3</sup> w III kwartale 2014 r. zbiorowość **aktywnych zawodowo** liczyła 17489 tys. osób, tj. o 36 tys. (o 0,2%) więcej niż przed rokiem. Wzrost liczby osób aktywnych zawodowo odnotowano w 7 województwach, w granicach od 11,7% w mazowieckim do 0,8% w zachodniopomorskim. W pozostałych województwach wystąpił spadek, najgłębszy w wielkopolskim (o 6,3%) i podkarpackim (o 6,2%).

**Współczynnik aktywności zawodowej** wyniósł 56,5% i był wyższy o 0,3 p. proc. w porównaniu z III kwartałem 2013 r. Wzrost wystąpił w 6 województwach, największy w mazowieckim (o 2,9 p. proc.). W województwie śląskim współczynnik utrzymał się na poziomie sprzed roku, a w pozostałych województwach zaobserwowano obniżenie współczynnika, w tym w największym stopniu w podkarpackim (o 2,7 p. proc.). Najwyższą wartość współczynnika odnotowano w województwie mazowieckim (62,1%), a najniższą w warmińsko-mazurskim (51,6%).

#### WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ W III KWARTALE 2014 R. I JEGO ZMIANY W PODZIALE NA MIASTO–WIEŚ

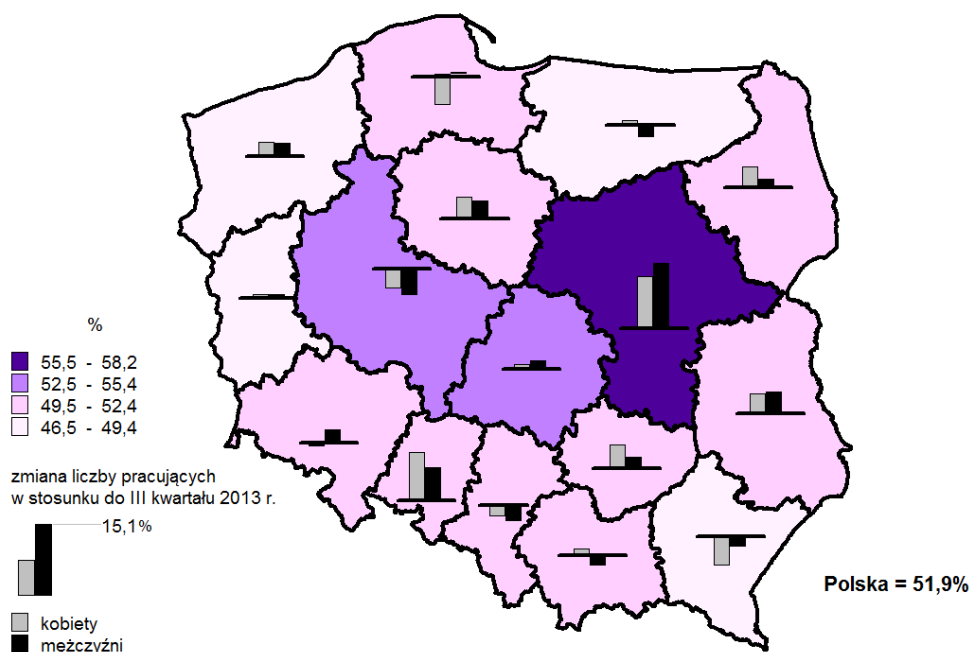


<sup>3</sup> Prezentowane wyniki BAEL zostały uogólnione w oparciu o bilanse ludności opracowane na podstawie NSP 2011. Ponadto uwzględniono zmiany metodologiczne, wyłączając z zakresu badania osoby przebywające poza gospodarstwem domowym 12 miesięcy i więcej (dotychczas było to powyżej 3 miesięcy).

Liczba **pracujących** wyniosła 16063 tys. osób i w skali roku zwiększyła się o 325 tys. (tj. o 2,1%). Wzrost wystąpił w 10 województwach, największy w mazowieckim (o 13,6%). W pozostałych województwach odnotowano spadek liczby pracujących, w granicach od 5,3% w wielkopolskim do 0,5% w małopolskim. Zwiększyła się liczba zarówno pracujących kobiet (o 2,0%) jak i mężczyzn (o 2,1%). Wzrost liczby pracujących kobiet wystąpił w 11 województwach, największy w mazowieckim (o 11,8%) i opolskim (o 11,2%), a w pozostałych województwach odnotowano spadek, w granicach od 7,0% w pomorskim do 0,2% w dolnośląskim. Kobiety stanowiły 44,4% ogółu pracujących; największy ich udział odnotowano w województwie mazowieckim (46,3%), a najmniejszy w wielkopolskim (42,6%).

**Wskaźnik zatrudnienia** w III kwartale 2014 r. ukształtował się na poziomie 51,9% (wzrost o 1,2 p. proc w stosunku do analogicznego okresu 2013 r. i był wyższy w mieście (52,0%) niż na wsi (51,7%). W dalszym ciągu utrzymywała się przewaga pracujących mężczyzn nad kobietami (wskaźnik zatrudnienia mężczyzn – 60,3%, kobiet – 44,1%). Najwyższym wskaźnikiem nadal charakteryzowało się województwo mazowieckie (58,2%), z kolei najniższym warmińsko-mazurskie (46,5%). W 13 województwach odnotowano wzrost wskaźnika, w tym największy w mazowieckim (o 3,6 p. proc.). W województwie pomorskim wskaźnik utrzymał się na poziomie sprzed roku, a w pozostałych województwach wystąpił spadek, najgłębszy w podkarpackim (o 1,4 p. proc.).

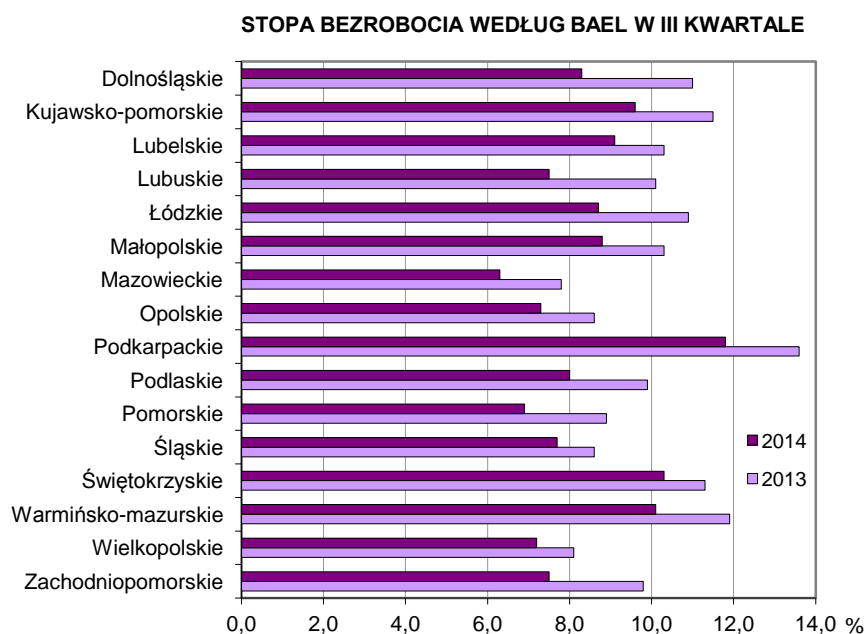
#### WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA I ZMIANY LICZBY PRACUJĄCYCH WEDŁUG PŁCI W III KWARTALE 2014 R.



W III kwartale 2014 r. liczba **bezrobotnych** według BAEL wyniosła 1426 tys. osób i zmniejszyła się o 16,8% (tj. o 288 tys. osób) w skali roku. Spadek liczby bezrobotnych

odnotowano we wszystkich województwach, najgłębszy w łódzkim (o 34 tys.) i dolnośląskim (o 33 tys.), a najmniejszy w opolskim (o 3 tys.).

**Stopa bezrobocia** według BAEL w III kwartale 2014 r. wyniosła średnio 8,2% i była niższa niż przed rokiem (o 1,6 p. proc.). Spadek wskaźnika odnotowano we wszystkich województwach, w tym najgłębszy w dolnośląskim (o 2,7 p. proc.) i lubuskim (o 2,6 p. proc.). Najniższą wartością stopy bezrobocia charakteryzowały się województwa mazowieckie (6,3%) i pomorskie (6,9%). Natomiast najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w podkarpackim (11,8%).



Stopa bezrobocia **mężczyzn** wyniosła 7,5% i była o 1,5 p. proc. niższa niż w analogicznym kwartale 2013 r. Najniższą wartość osiągnęła w województwie mazowieckim (5,7%), a najwyższą w podkarpackim (11,4%). Spadek stopy bezrobocia mężczyzn odnotowano w 15 województwach, w granicach od 3,4 p. proc. w zachodniopomorskim do 0,1 p. proc. w świętokrzyskim. W województwie wielkopolskim wystąpił wzrost (o 0,3 p. proc.). Stopa bezrobocia **kobiet** była wyższa niż mężczyzn i wyniosła 9,0% (spadek o 1,8 p. proc. w stosunku do III kwartału 2013 r.). W podziale na województwa ukształtowała się w granicach od 6,9% mazowieckim do 12,3% w podkarpackim. W skali roku stopa bezrobocia kobiet zmniejszyła się we wszystkich województwach, najbardziej w dolnośląskim (o 3,0 p. proc.); najmniej w lubuskim (o 0,8 p. proc.).

W III kwartale 2014 r. stopa bezrobocia na **wsi** ukształtowała się na poziomie 8,3% i zmniejszyła się w skali roku o 1,4 p. proc. Rozpiętość stopy bezrobocia kształtowała się w granicach od 6,3% w województwie opolskim do 10,6% w podkarpackim. W 15 województwach wystąpił spadek wskaźnika dla wsi, przy czym najgłębszy

w zachodniopomorskim (o 3,6 p. proc.). W województwie podlaskim odnotowano wzrost stopy bezrobocia na wsi (o 0,4 p. proc.). Wśród bezrobotnych zamieszkałych w **miastach** stopa bezrobocia osiągnęła wartość 8,0% i w ujęciu rocznym zmniejszyła się o 1,9 p. proc. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w miastach województwa pomorskiego (5,7%) i mazowieckiego (5,8%), zaś najwyższą – podkarpackiego (13,6%).

Populacja **biernych zawodowo** zmniejszyła się (o 0,7%) w skali roku i wyniosła 13480 tys. osób, co stanowiło 43,5% ogółu ludności w wieku powyżej 15 lat. Spadek liczby tych osób wystąpił w 7 województwach, w granicach od 6,0% w łódzkim do 0,4% w małopolskim. W województwie pomorskim liczba biernych zawodowo utrzymała się na poziomie sprzed roku, a w pozostałych województwach odnotowano wzrost, w tym największy w opolskim (o 6,5%).

**Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących** w III kwartale 2014 r. zmniejszyła się w skali roku i wyniosła 928 osób bezrobotnych i biernych zawodowo (przed rokiem 972 osób). Spadek odnotowano w 13 województwach, w tym najgłębszy w mazowieckim (z 830 do 718 osób). W pozostałych województwach wystąpił wzrost, największy w podkarpackim (z 1025 do 1085 osób). Najkorzystniejsza relacja osób niepracujących do pracujących miała miejsce w województwie mazowieckim (na 1000 pracujących przypadało 718 osób bezrobotnych i biernych zawodowo), natomiast najgorsza sytuacja wystąpiła w warmińsko-mazurskim (1152 osób).



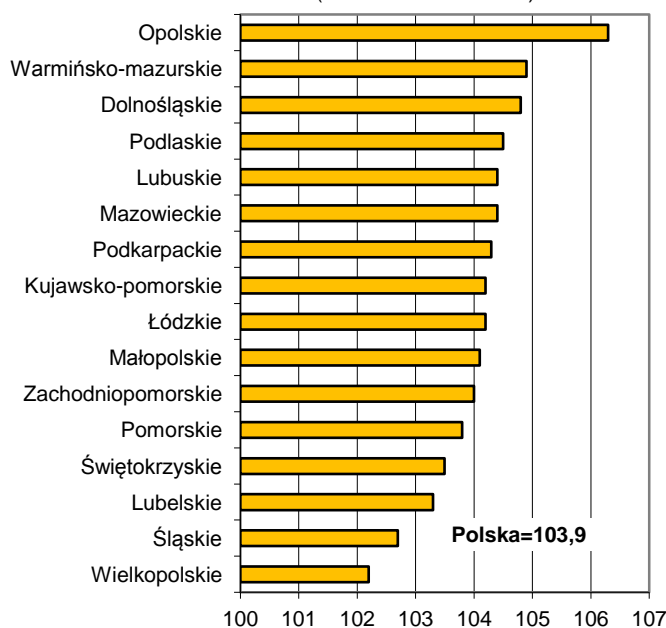
## WYNAGRODZENIA

W okresie trzech kwartałów br. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw było wyższe niż przed rokiem; tempo wzrostu uległo przyspieszeniu, zarówno w przemyśle jak i budownictwie.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w okresie trzech kwartałów br. wyniosło 3926,72 zł i było o 3,9% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost o 2,8%). Wzrost wynagrodzeń wystąpił we wszystkich województwach, największy w opolskim (o 6,3%) i warmińsko-mazurskim (o 4,9%), a najmniejszy w wielkopolskim (o 2,2%) i śląskim (o 2,7%).

Najwyższy poziom wynagrodzeń odnotowano podobnie jak w okresach poprzednich w województwach: mazowieckim, śląskim, pomorskim i dolnośląskim (odpowiednio 122,4%, 104,8%, 100,4% i 100,3% średniej krajowej), natomiast najniższy poziom, wystąpił w województwach warmińsko-mazurskim i podkarpackim (odpowiednio o 19,1% i 17,4% mniej niż średnio w kraju).

**DYNAMIKA PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO  
W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW W OKRESIE I-III KWARTAŁ 2014 R.**  
(I-III kwartał 2013=100)

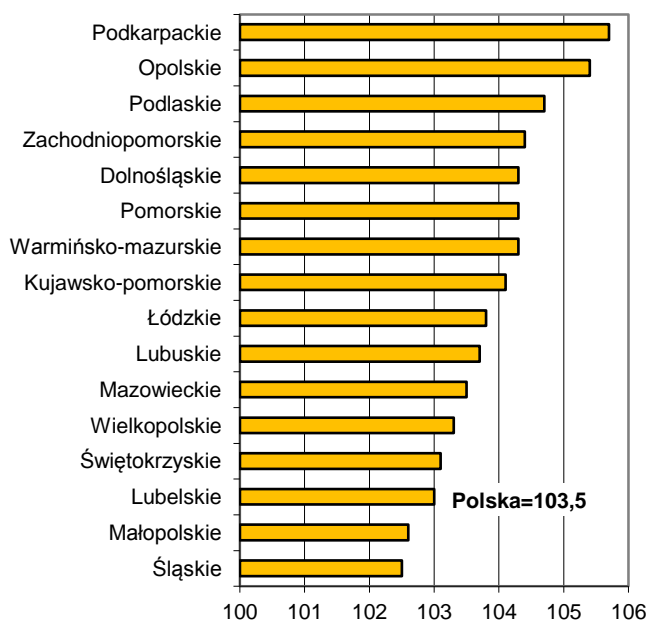


Relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw do średniej krajowej w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku poprawiła się w 11 województwach, najbardziej w opolskim (o 2,0 p. proc). Pogorszenie relacji wystąpiło w województwach: wielkopolskim, śląskim, lubelskim, świętokrzyskim i pomorskim (odpowiednio od 1,5 p. proc. do 0,1 p. proc).

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższym i najniższym przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu w sektorze przedsiębiorstw, zmniejszyła się w skali roku o 0,2 p. proc. i wyniosła 41,5 p. proc.

**Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w przemyśle** w okresie trzech kwartałów br. wyniosło 4016,43 zł i było o 3,5% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost o 3,0%). Wzrost odnotowano we wszystkich województwach, w tym największy w podkarpackim (o 5,7%) i opolskim (o 5,4%), a najmniejszy w śląskim (o 2,5%) i małopolskim (o 2,6%).

**DYNAMIKA PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO  
W PRZEMYŚLE W OKRESIE I-III KWARTAŁ 2014 R.**  
(I-III kwartał 2013=100)



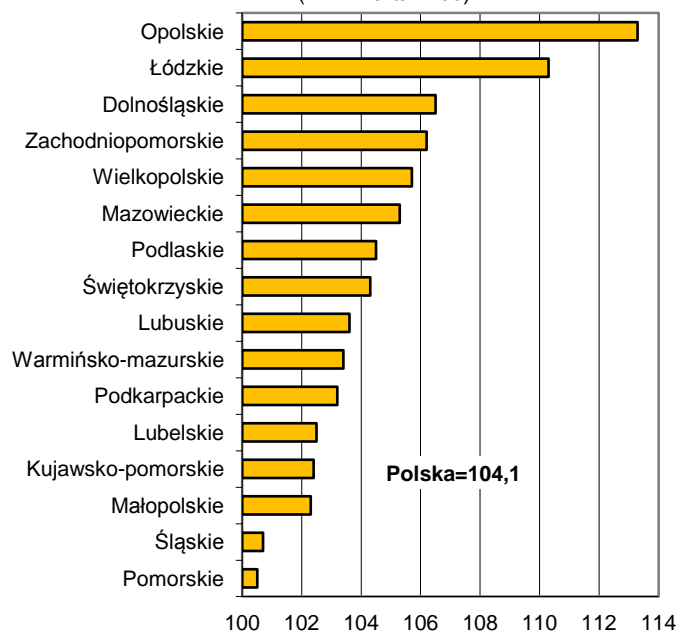
Wynagrodzenia w przemyśle były wyższe niż średnio w kraju w 4 województwach: mazowieckim (o 15,2%), śląskim (o 14,0%), dolnośląskim (o 9,1%) i pomorskim (o 0,6%). W pozostałych województwach wynagrodzenia kształtowały się poniżej średniej krajowej, najniższe notowano w warmińsko-mazurskim i podlaskim (odpowiednio o 17,9% i 17,1% mniej niż średnio w kraju).

W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w przemyśle do średniej krajowej poprawiła się w 10 województwach (od 1,8 p. proc. w podkarpackim do 0,1 p. proc. w lubuskim), pogorszyła się natomiast w województwach: śląskim, małopolskim, lubelskim, świętokrzyskim, wielkopolskim i mazowieckim (odpowiednio od 1,1 p. proc. do 0,1 p. proc.). Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższym i najniższym wynagrodzeniu w przemyśle w skali roku zmniejszyła się i wyniosła 33,1 p. proc. wobec 33,8 p. proc. w analogicznym okresie ub. roku.

**Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w budownictwie** w okresie trzech kwartałów br. wyniosło 3821,10 zł i było o 4,1% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost o 0,3%). Wzrost wynagrodzeń odnotowano we wszystkich województwach, w tym najwyższy w opolskim (o 13,3%), a najniższy w pomorskim (o 0,2%).

**DYNAMIKA PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO  
W BUDOWNICTWIE W OKRESIE I-III KWARTAŁ 2014 R.**

(I-III kwartał=100)



Najwyższym poziomem przeciętnych wynagrodzeń w budownictwie nadal charakteryzowało się województwo mazowieckie (o 30,1% wyższym niż średnio w kraju). W kolejnych, pod względem wysokości wynagrodzeń, województwach – dolnośląskim i podlaskim, płace były wyższe odpowiednio o 10,9% i o 3,1% niż przeciętnie w kraju. W pozostałych województwach wynagrodzenia kształtowały się na poziomie niższym od średniej krajowej, w tym najniższe podobnie jak w okresach poprzednich – w lubuskim (o 19,3%).

W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w budownictwie do średniej krajowej poprawiła się w 8 województwach, najbardziej w opolskim (o 7,6 p. proc.), a w największym stopniu uległa pogorszeniu w pomorskim (o 3,5 p. proc.).

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższym i najniższym wynagrodzeniu w budownictwie wyniosła 49,4 p. proc. wobec 47,6 p. proc. przed rokiem.

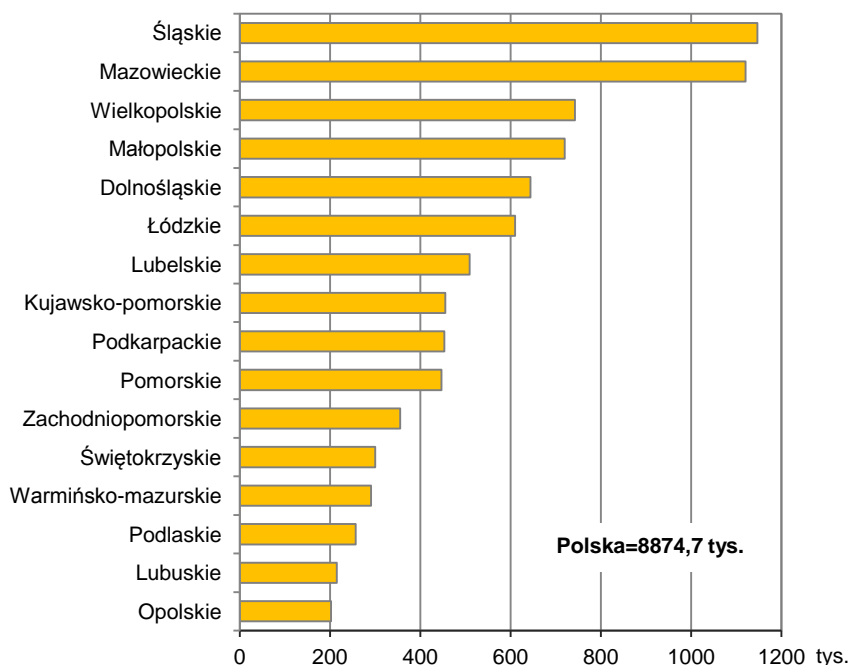
## EMERYTURY I RENTY

W okresie trzech kwartałów 2014 r. nadal notowano spadek przeciętnej liczby emerytów i rencistów. Podobnie jak w latach poprzednich, głębszy był spadek przeciętnej liczby emerytów i rencistów pobierających świadczenia w ramach systemu rolniczego niż w systemie ubezpieczeń pracowniczych. W ujęciu rocznym zwiększyła się zarówno przeciętna miesięczna emerytura i renta z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, jak i rolników indywidualnych.

**Przeciętna liczba emerytów i rencistów** ogółem w okresie trzech kwartałów 2014 r. wyniosła 8874,7 tys. osób i była o 1,0% mniejsza niż przed rokiem. Zmniejszenie liczby emerytów i rencistów odnotowano we wszystkich województwach (od 1,6% w opolskim do 0,7% w pomorskim i śląskim).

Emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych pobierało 7659,2 tys. osób (o 0,7% mniej niż w analogicznym okresie 2013 r.). Spadek odnotowano we wszystkich województwach, w tym najgłębszy w łódzkim i opolskim (o 1,2%). Emerytury i renty rolnicze pobierało 1215,5 tys. osób (o 2,8% mniej niż przed rokiem). Liczba rolników indywidualnych pobierających emeryturę i rentę zmniejszyła się w skali roku we wszystkich województwach (od 4,6% w śląskim do 1,6% w małopolskim).

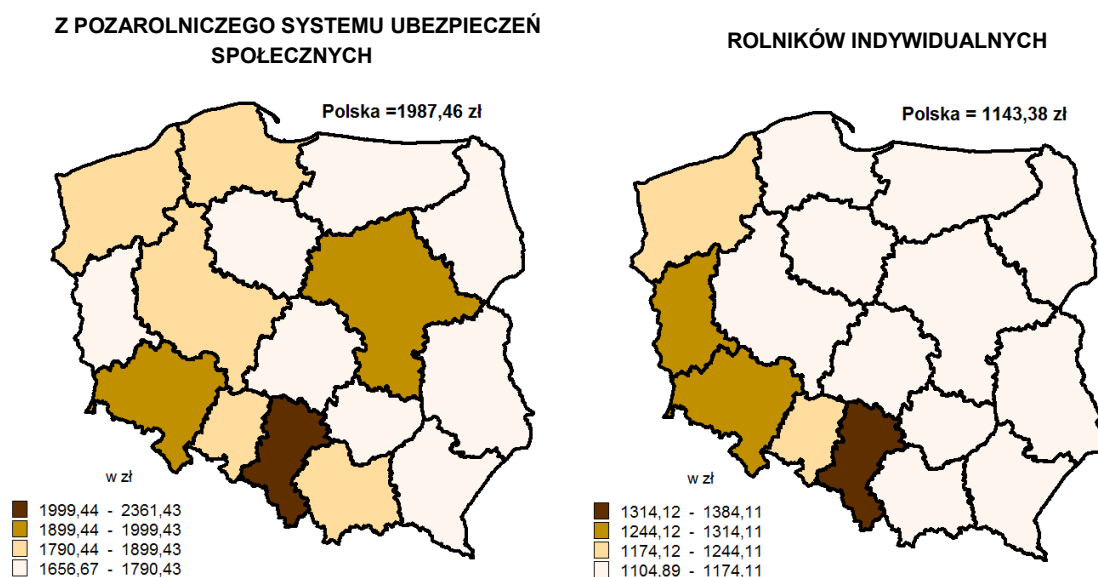
**PRZECIĘTNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW W OKRESIE I-III KWARTAŁ 2014 R.**



**Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych** w okresie trzech kwartałów 2014 r. wyniosła 1987,46 zł i była

o 3,8% wyższa niż przed rokiem. Wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto odnotowano we wszystkich województwach, ale tylko w śląskim i mazowieckim była ona wyższa od średniej krajowej (odpowiednio o 18,8% i 0,1%). Najniższe przeciętne emerytury i renty w tym systemie, wypłacono w podkarpackim i lubelskim (odpowiednio o 16,6% i 13,6% mniej niż średnio w kraju).

### PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO W OKRESIE I–III KWARTAŁ 2014 R.



Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższej i najniższej przeciętnej emeryturze i rencie brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych nieco się zmniejszyła i w okresie trzech kwartałów 2014 r. wyniosła 35,4 p. proc. (wobec 35,6 p. proc. przed rokiem).

**Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych** w okresie trzech kwartałów 2014 r. wyniosła 1143,38 zł i w skali roku zwiększyła się o 2,2%. Wzrost w stosunku do analogicznego okresu ub. roku odnotowano we wszystkich województwach, największy w podlaskim (o 2,5%), a najmniejszy w śląskim (o 1,4%). W połowie województw przeciętne emerytury i renty brutto rolników indywidualnych była wyższa niż średnia w kraju, w tym najwyższa, podobnie jak w poprzednich okresach, w województwie śląskim (o 21,1%). Najniższe emerytury i renty rolnicze wypłacono w mazowieckim, małopolskim i podlaskim (odpowiednio o 3,4%, 3,2% i 2,9% mniejsze niż średnio w kraju).

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższej i najniższej przeciętnej emeryturze i rencie brutto rolników indywidualnych zmniejszyła się i wyniosła 24,5 p. proc. (wobec 25,6 p. proc. przed rokiem).

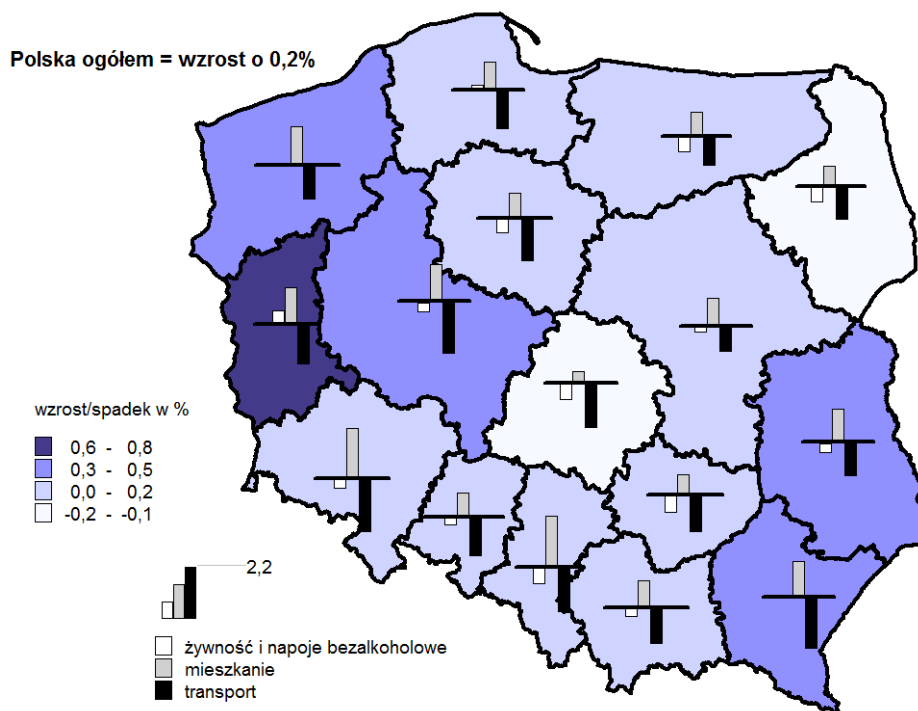
## CENY

W okresie trzech kwartałów 2014 r. utrzymała się niska dynamika **cen towarów i usług konsumpcyjnych**, a w III kwartale odnotowano spadek cen w skali roku.

**Ceny towarów i usług konsumpcyjnych** w okresie trzech kwartałów 2014 r. wzrosły w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 0,2% (wobec wzrostu 1,0% odpowiednio przed rokiem). Wyższe były ceny napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (o 3,8%), towarów i usług w zakresie mieszkania (o 1,4%), rekreacji i kultury (o 1,2%) oraz towarów i usług związanych ze zdrowiem (o 0,3%). Tańsze były natomiast towary i usługi związane z edukacją (o 5,4%), odzież i obuwie (o 4,7%), towary i usługi w zakresie transportu (o 1,6%) oraz żywność i napoje bezalkoholowe (o 0,3%). Największy wpływ na poziom wskaźnika cen ogółem w okresie trzech kwartałów br. miały wzrosty cen towarów i usług związanych z mieszkaniem, napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych oraz towarów i usług związanych z rekreacją i kulturą, które zwiększyły wskaźnik ogółem odpowiednio o 0,36 p. proc., 0,25 p. proc. i 0,07 p. proc. Spadki cen odzieży i obuwia oraz żywności i napojów bezalkoholowych wpłynęły na obniżenie tego wskaźnika odpowiednio o 0,24 p. proc. i 0,08 p. proc.

### ZMIANY CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH W OKRESIE I-III KWARTAŁ 2014 r.

(I-III kwartał 2013=100)

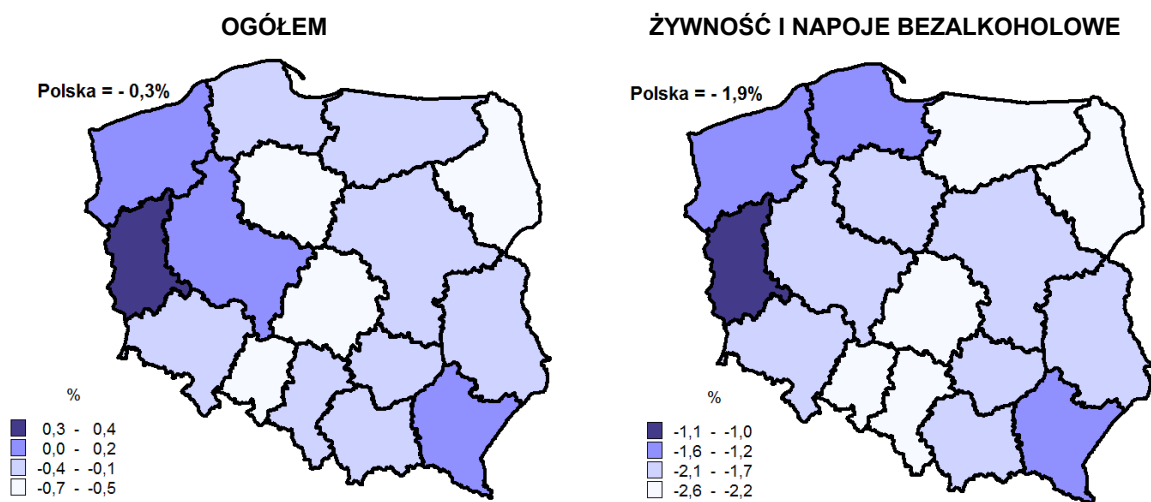


Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie I–III kwartał 2014 r. odnotowano w 11 województwach, przy czym w lubelskim, zachodniopomorskim, podkarpackim, wielkopolskim i lubuskim ceny wzrosły w stopniu większym niż przeciętnie (od 0,3% do 0,8%, wobec 0,2% w kraju). Spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych obserwowano w województwach łódzkim (o 0,2%) i podlaskim (o 0,1%), natomiast na podobnym poziomie, jak przed rokiem, pozostały ceny w: kujawsko-pomorskim, opolskim oraz świętokrzyskim.

W **III kwartale br.** ceny towarów i usług konsumpcyjnych były niższe niż w analogicznym okresie ub. roku o 0,3% (wobec wzrostu 1,1% przed rokiem). Spadek cen obserwowano w 12 województwach od 0,7% (w łódzkim oraz opolskim) do 0,1% (w mazowieckim). W województwach lubuskim i podkarpackim ceny wzrosły w skali roku (odpowiednio o 0,4% i 0,1%), natomiast w wielkopolskim i zachodniopomorskim – pozostały na podobnym poziomie, jak w analogicznym okresie ub. roku.

Największy wpływ na wskaźnik cen ogółem w III kwartale br. miały spadki cen żywności i napojów bezalkoholowych, odzieży i obuwia oraz towarów i usług w zakresie transportu, które zmniejszyły wskaźnik cen ogółem odpowiednio o 0,48 p. proc., 0,24 p. proc. oraz 0,18 p. proc. Wzrost cen napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych oraz towarów i usług związanych z mieszkaniem wpłynął na podwyższenie wskaźnika cen ogółem odpowiednio o 0,25 p. proc. i 0,15 p. proc.

### ZMIANY CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH W III KWARTALE 2014 R. (III kwartał 2013=100)



**Ceny żywności i napojów bezalkoholowych** w III kwartale br. były niższe niż w analogicznym okresie ub. roku o 1,9% (wobec wzrostu 2,5% przed rokiem), przy czym żywność potaniała o 2,1%, a napoje bezalkoholowe – o 0,1%. Spadek cen żywności i napojów bezalkoholowych notowano we wszystkich województwach (najgłębszy w śląskim – 2,6%),

przy czym w 8 w stopniu głębszym niż przeciętnie. Najmniej potaniała żywność i napoje bezalkoholowe w województwie lubuskim (spadek o 1,0%).

Znacznie niższe niż przed rokiem były ceny cukru (średnio o 31,9%), przy czym w województwach spadek cen kształtował się od 35,7% w warmińsko-mazurskim do 28,6% w łódzkim. Mniej konsumenci płacili za warzywa (o 10,4%) oraz owoce (o 8,1%). Najgłębszy spadek cen warzyw obserwowano w województwie małopolskim (o 14,2%), a owoców w podkarpackim (o 10,5%). W skali roku notowano również niższe ceny ryżu (średnio o 4,3%) oraz mąki pszennej (o 3,0%), przy czym spadek cen dotyczył 14 województw.

Tańsze niż przed rokiem było również mięso (o 1,5%), zwłaszcza w województwach: warmińsko-mazurskim, (o 2,5%), lubelskim (o 2,4%) oraz wielkopolskim (o 2,3%). Mięso wieprzowe w 9 województwach potaniało w stopniu głębszym niż przeciętnie (najbardziej w lubuskim i świętokrzyskim – po 5,5%, wobec o 3,4% średnio w kraju). W województwie warmińsko-mazurskim odnotowano największy w kraju spadek cen drobiu (o 9,2%, wobec 4,1%) oraz mięsa wołowego (o 4,1%, wobec 1,1%). Drób podrożał jedynie w województwie lubuskim (o 0,5%), natomiast ceny mięsa wołowego były wyższe niż przed rokiem w województwach: opolskim (o 3,0%), lubuskim (o 1,3%), podkarpackim (o 0,9%), świętokrzyskim (o 0,8%), śląskim (o 0,5%) oraz łódzkim (o 0,1%). Droższe natomiast były ceny wędlin (średnio o 0,2%), przy czym wzrost ich notowano w 9 województwach.

W porównaniu z III kwartałem ub. roku w województwie podlaskim najbardziej potaniały kasze i ziarna zbóż oraz oleje i tłuszcze (odpowiednio o 4,3% i 3,2%, wobec 0,8% i 1,3% przeciętnie w kraju). W 8 województwach tańsze były ryby i owoce morza, najgłębszy spadek cen notowano w śląskim o 3,5%, wobec o 0,6% w kraju.

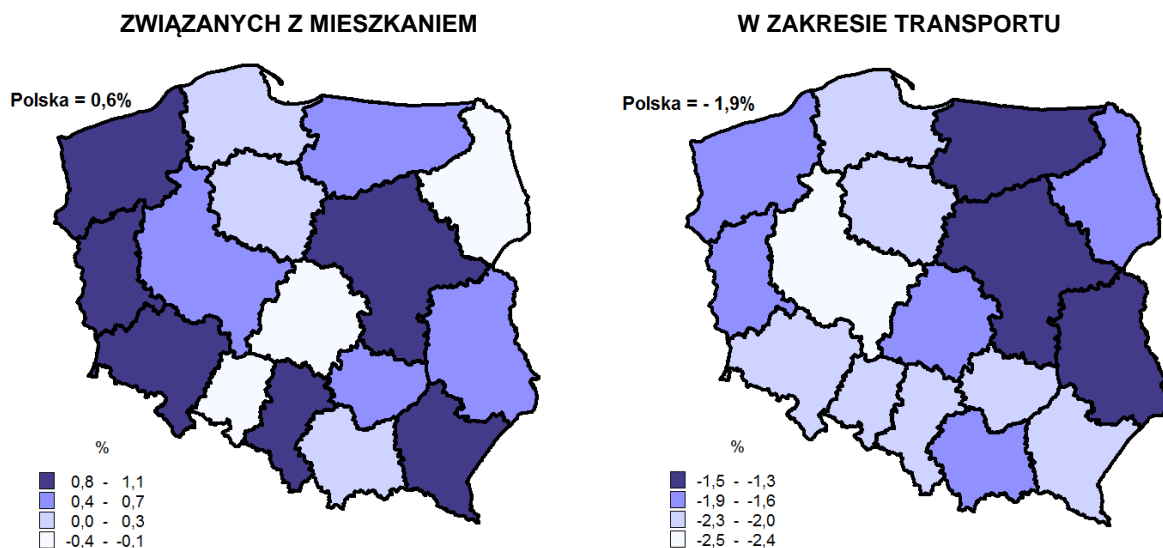
We wszystkich województwach więcej niż w analogicznym okresie ub. roku płacono za artykuły w grupie „mleko, sery, jaja” (przeciętnie o 2,6%). Mleko pełne świeże podrożało o 4,5% (najbardziej w województwie świętokrzyskim – o 8,1%), a śmietana o 4,0%, (zwłaszcza w opolskim – o 9,1%, lubuskim – o 7,9% i zachodniopomorskim – o 7,1%). Droższe były sery i twarogi (o 3,2%), przy czym w województwach wzrost cen kształtował się od 0,4% w opolskim do 5,6% w lubelskim. Jogurty najbardziej podrożały w województwie podkarpackim (o 8,3%, wobec 3,1% w kraju), a jedynie w opolskim notowano niższe ceny niż przed rokiem (o 0,1%). Obserwowano natomiast spadek cen jaj, w tym najgłębszy w województwie warmińsko-mazurskim (o 13,9%, wobec 3,7% średnio w kraju). Ceny jaj były wyższe w skali roku jedynie w województwie zachodniopomorskim (o 3,1%), a w śląskim pozostały na podobnym poziomie sprzed roku.

Więcej niż przed rokiem należało zapłacić (w 11 województwach) za makarony i produkty makaronowe, których ceny najbardziej wzrosły w województwie opolskim (o 4,9%, wobec 0,9% średnio w kraju).



Obniżeniu uległy ceny **odzieży i obuwia** (o 4,9%, wobec 4,8% w III kwartale ub. roku), przy czym odzieży – o 5,7%, a obuwia – o 3,9%. Niższe ceny notowano we wszystkich województwach w granicach od 7,4% w dolnośląskim do 1,4% w lubuskim.

### ZMIANY CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH W III KWARTALE 2014 R. (III kwartał 2013=100)



W III kwartale br. ceny w zakresie **mieszkania**<sup>4</sup> wzrosły o 0,6% (wobec 1,9% w analogicznym okresie ub. roku), w tym najbardziej w województwie zachodniopomorskim (o 1,1%). Wyższy niż przeciętnie wzrost cen notowano również w województwach: śląskim, podkarpackim i lubuskim (po 1,0%), dolnośląskim i mazowieckim (po 0,8%), wielkopolskim (o 0,7%) oraz warmińsko-mazurskim (o 0,6%). W województwach łódzkim oraz opolskim i podlaskim obserwowano spadek cen w zakresie mieszkania.

Podniesiono opłaty za usługi kanalizacyjne średnio o 2,5%, w tym najbardziej w województwie świętokrzyskim (o 7,6%) oraz zaopatrzenie w wodę – o 2,4%, zwłaszcza w zachodniopomorskim (o 5,5%). Ceny nośników energii były wyższe niż przed rokiem. Wzrosły ceny gazu o 4,8% oraz energii ciepłej – o 2,3%. W województwie śląskim ceny gazu wzrosły najbardziej w kraju (o 6,2%), natomiast wzrost opłat za energię ciepłą kształtował się od 0,8% w świętokrzyskim do 3,7% w warmińsko-mazurskim oraz zachodniopomorskim. Obniżeniu uległy natomiast ceny energii elektrycznej (średnio o 2,3%), przy czym najgłębszy spadek cen obserwowano w województwach małopolskim oraz wielkopolskim (po 3,4%). Opłaty za wywóz śmieci były niższe niż przed rokiem w 14 województwach, jedynie w lubelskim notowano wzrost tych cen (o 0,8%, wobec spadku 2,9% średnio w kraju). Mniej

<sup>4</sup> Opłaty obejmują wydatki związane z użytkowaniem mieszkania i nośnikami energii oraz wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego.

(o 0,2%) niż w III kwartale ub. roku płacono za towary i usługi związane z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego.

Artykuły i usługi związane ze **zdrowaniem** były wyższe niż przed rokiem o 0,3% (wobec 1,4% w III kwartale ub. roku). Wzrost cen odnotowano w 9 województwach, w tym w 8 w skali wyższej niż przeciętnie. Artykuły i usługi związane ze zdrowiem najbardziej podrożały w województwie pomorskim (o 1,3%), gdzie m.in. odnotowano największe w kraju podwyżki usług stomatologicznych (o 3,9%). Mniej niż przed rokiem płacono za te artykuły w województwach: podlaskim (o 1,3%), świętokrzyskim (o 0,9%), opolskim i zachodniopomorskim (po 0,3%) oraz lubelskim i śląskim (po 0,1%).

W III kwartale br. ceny usług lekarskich były wyższe niż przed rokiem – średnio o 3,3%, zwłaszcza w województwach: opolskim (o 8,1%), łódzkim (o 5,8%), pomorskim (o 5,2%), podlaskim (o 5,1%) oraz lubuskim (o 4,8%). Podrożały także usługi szpitalne i sanatoryjne, w tym usługi sanatoryjne – o 3,4% (najbardziej w województwie dolnośląskim – o 6,7%). Usługi stomatologiczne wzrosły w skali roku o 2,2%, w tym w 7 województwach w stopniu wyższym niż średnio w kraju. Spadły natomiast ceny wyrobów farmaceutycznych o 0,9%, najbardziej w województwie podlaskim (o 3,1%), przy czym w pomorskim ceny pozostały na podobnym poziomie jak przed rokiem.

Ceny towarów i usług w zakresie **transportu** były niższe niż przed rokiem o 1,9%. Spadek cen obserwowano we wszystkich województwach (od 2,5% w wielkopolskim do 1,3% w mazowieckim), przy czym w 8 w skali większej niż przeciętnie w kraju.

W III kwartale br. płacono mniej, niż przed rokiem za samochody osobowe – średnio o 3,1%. Najgłębszy spadek tych cen obserwowano w województwach: dolnośląskim, świętokrzyskim i zachodniopomorskim – po 4,3% (podrożały jedynie w opolskim – o 0,1%). Ceny paliw i smarów do prywatnych środków transportu były niższe o 2,5%, na co istotny wpływ miało obniżenie cen oleju napędowego (o 5,1%). Spadek cen paliw w województwach kształtował się od 4,0% w opolskim do 1,7% w lubelskim i łódzkim. Mniej niż przed rokiem płacono również za usługi transportowe (o 0,6%), które najbardziej potaniały w województwie podkarpackim (o 3,6%), natomiast w 6 województwach odnotowano wzrost cen od 0,3% w lubuskim do 2,4% w warmińsko-mazurskim.

Ceny artykułów i usług w zakresie **rekreacji i kultury** wzrosły w skali roku o 0,5%, wobec o 3,3% w analogicznym okresie ub. roku. W 10 województwach wzrost cen był wyższy niż średnio w kraju (najwyższy w warmińsko-mazurskim – o 1,9%). Spadek cen artykułów i usług w zakresie rekreacji i kultury obserwowano w województwach pomorskim (o 0,8%) i świętokrzyskim (o 0,6%), natomiast w śląskim ceny pozostały na podobnym poziomie sprzed roku.

W porównaniu z III kwartałem ub. roku wzrosły ceny gazet i czasopism – o 4,6% (najbardziej w województwie wielkopolskim – o 5,3%) oraz biletów do kin, teatrów i na koncerty (o 2,7%), zwłaszcza województwach: lubuskim (o 9,9%), podlaskim (o 6,5%) oraz opolskim (o 5,5%). Książki podrożały o 2,4%, a wzrost cen w województwach wahał się od 1,1% w pomorskim do 4,8% w opolskim. Obserwowano natomiast spadek cen sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego – o 7,3% (najgłębszy w województwie opolskim o 9,8%). Mniej płacono również za turystykę zorganizowaną (średnio o 0,2%), przy czym w województwach: warmińsko-mazurskim (o 4,1%), lubelskim (o 3,9%), zachodniopomorskim (o 2,4%), wielkopolskim (o 1,2%) oraz lubuskim (o 0,1%) ceny wzrosły w skali roku.

We wszystkich województwach opłaty w zakresie **edukacji** były niższe w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku średnio o 3,7% (wobec 0,3% przed rokiem), przy czym w 6 spadek był głębszy niż przeciętnie (najgłębszy w zachodniopomorskim – o 8,6%).

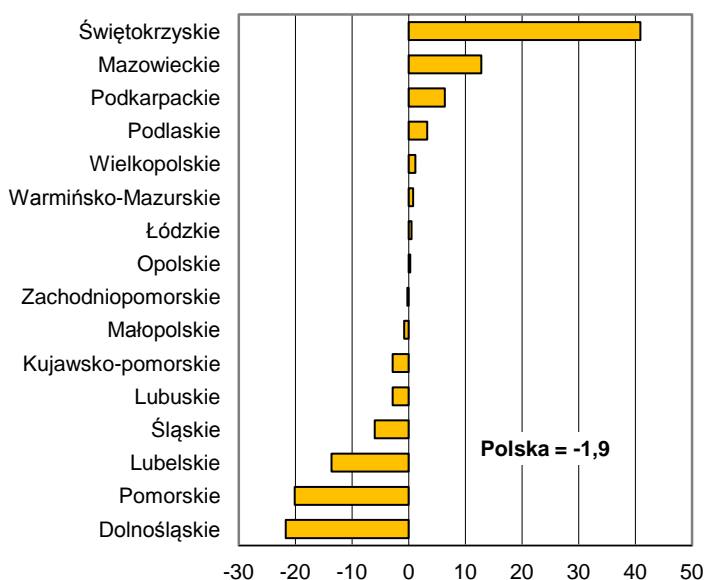
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w III kwartale br. były o 0,5% niższe **w porównaniu z poprzednim kwartałem**. Spadek cen obserwowano we wszystkich województwach od 0,9% (w świętokrzyskim) do 0,4% (w pomorskim oraz wielkopolskim). Najgłębszy spadek cen dotyczył żywności i napojów bezalkoholowych (średnio o 2,5%), przy czym najbardziej obniżono ceny w województwie mazowieckim (o 2,9%), a najmniej – w kujawsko-pomorskim (o 2,0%). Podrożały natomiast m.in. ceny towarów i usług związanych z rekreacją i kulturą (o 0,8%), zdrowiem oraz edukacją (po 0,4%), a także w zakresie transportu (o 0,3%).

## BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

W okresie trzech kwartałów 2014 r. oddano do użytkowania mniej mieszkań niż w analogicznym okresie ub. roku. Spadek odnotowano w budownictwie spółdzielczym oraz indywidualnym. Niewielki wzrost wystąpił w mieszkaniach przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem. Wzrosła również ogólna liczba wydanych pozwoleń na budowę oraz liczba pozwoleń na budowę inwestorom indywidualnym.

W okresie trzech kwartałów 2014 r. wystąpił spadek liczby mieszkań **oddanych do użytkowania**. Oddano 100,2 tys. mieszkań, tj. o 1,9% mniej niż przed rokiem (w analogicznym okresie ub. roku spadek o 2,5%). Spadek liczby mieszkań odnotowano w 8 województwach, największy w dolnośląskim (o 21,7%) i pomorskim (o 20,1%), a najmniejszy w zachodniopomorskim (0,2%) i małopolskim (o 0,8%). Więcej mieszkań niż przed rokiem oddano do użytkowania mieszkań w województwach: świętokrzyskim, mazowieckim, podkarpackim, podlaskim, wielkopolskim, warmińsko-mazurskim, łódzkim i opolskim (odpowiednio od 40,9% do 0,3%). Najwięcej mieszkań oddano do użytkowania w województwach: mazowieckim, małopolskim, wielkopolskim i dolnośląskim co łącznie stanowiło ponad połowę ogółu przekazanych mieszkań w kraju.

**ZMIANA LICZBY MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA  
W OKRESIE I-III KWARTAŁ 2014 R.**  
(wzrost/spadek w skali roku w %)



W okresie trzech kwartałów br. w porównaniu z analogicznym okresem 2013 r. w ogólnej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania zwiększył się udział budownictwa przeznaczonego

na sprzedaż lub wynajem (o 2,0 p. proc. do 38,9%), zmniejszył się natomiast udział budownictwa indywidualnego (o 2,5 p. proc.) oraz spółdzielczego (o 0,1 p. proc. do 2,5%).

**Przeciętna powierzchnia użytkowa** 1 mieszkania oddanego do użytkowania w okresie trzech kwartałów 2014 r. wyniosła 103,2 m<sup>2</sup> i była mniejsza (o 3,3 m<sup>2</sup>) niż przed rokiem. Zmniejszyła się powierzchnia 1 mieszkania zarówno w budownictwie indywidualnym (o 2,3 m<sup>2</sup>), jak i w budownictwie spółdzielczym (o 1,5 m<sup>2</sup>). Największe mieszkania budowano podobnie jak w okresach poprzednich, w województwie opolskim (129,5 m<sup>2</sup>), a najmniejsze w mazowieckim (92,7 m<sup>2</sup>).

W okresie trzech kwartałów br. **wydano pozwolenia na budowę** 115,1 tys. mieszkań tj. o 16,2% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem spadek o 18,2%). Wzrost odnotowano w 11 województwach, największy w lubuskim (o 53,7%), a najmniejszy w opolskim (o 1,0%). Wzrosła również liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia inwestorom indywidualnym. W budownictwie realizowanym przez inwestorów indywidualnych wydano pozwolenia na budowę 55,1 tys. mieszkań, tj. o 0,4% więcej niż przed rokiem. Wzrost wystąpił w 7 województwach, największy w opolskim (o 18,7%), a najmniejszy w pomorskim (o 3,7%).

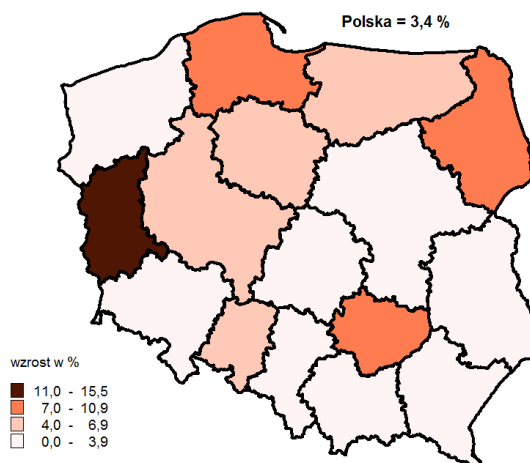
## PRODUKCJA PRZEMYSŁU I BUDOWNICTWA

**Produkcja sprzedana przemysłu** (w cenach stałych) w okresie I–III kwartał 2014 r. była o 3,4% wyższa niż w analogicznym okresie 2013 r. (przed rokiem odnotowano wzrost o 1,4%).

W okresie styczeń–wrzesień 2014 r. **produkcja sprzedana budownictwa** (w cenach bieżących) była w skali roku wyższa o 7,4% (wobec spadku o 12,2% w analogicznym okresie 2013 r.).

**Produkcja sprzedana przemysłu** (w cenach stałych) w okresie I–III kwartał 2014 r. była o 3,4% wyższa niż w analogicznym okresie 2013 r. (przed rokiem wzrost o 1,4%). Wzrost produkcji odnotowano w 15 województwach, od 15,5% w lubuskim do 0,8% w łódzkim. W województwie mazowieckim produkcja sprzedana przemysłu utrzymała się na poziomie ub. roku.

**PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU W OKRESIE I–III 2014 R.**  
(ceny stałe; I–III kwartał 2013=100)



Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu towarzyszył wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle (średnio w kraju o 0,9%) obserwowany w 11 województwach. Największy wzrost zatrudnienia w przemyśle (o 7,3%) odnotowano w województwie lubuskim, w którym wystąpił największy wzrost produkcji sprzedanej przemysłu. Natomiast w województwie mazowieckim, w którym produkcja sprzedana przemysłu w skali roku nie zmieniła się odnotowano drugi w kraju wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle (o 2,9%).

Wartość **produkcji sprzedanej budownictwa** (w cenach bieżących) okresie styczeń–wrzesień 2014 r. była o 7,4% wyższa w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku (w okresie I–III kwartał 2013 r. spadek o 12,2%). Wzrost odnotowano w 15 województwach, największy w opolskim i pomorskim – po 19,9% (przed rokiem spadek odpowiednio o 1,4% i 7,5%), najmniejszy w świętokrzyskim o 1,5% (przed rokiem spadek o 11,3%).

---

W województwie lubelskim wystąpił spadek produkcji sprzedanej budownictwa o 16,4% (wobec spadku o 14,0% przed rokiem).

Wzrostowi produkcji sprzedanej budownictwa towarzyszył spadek przeciętnego zatrudnienia w budownictwie (przeciętnie o 7,8%), notowany w 15 województwach. Najgłębszy spadek wystąpił w województwie śląskim (o 11,7%); najmniejszy w podlaskim (o 0,7%). Przeciętne zatrudnienie wzrosło w województwie opolskim (o 9,3%), w którym odnotowano największy wzrost produkcji sprzedanej budownictwa.

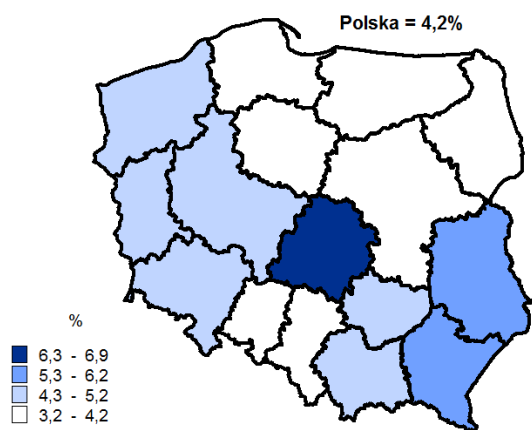
Blisko połowę produkcji sprzedanej przemysłu (48,2%) oraz ponad połowę budownictwa (52,1%) nadal realizowały przedsiębiorstwa mające siedzibę w 3 województwach: mazowieckim, śląskim i wielkopolskim.

## WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW

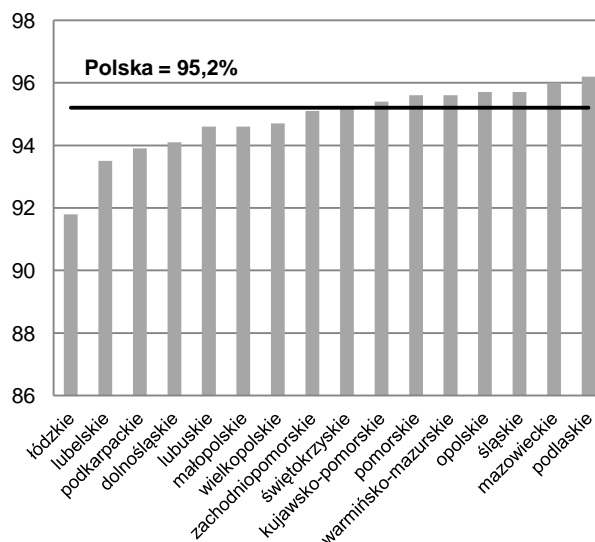
W okresie I-III kwartał 2014 r. wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw niefinansowych były lepsze od notowanych w analogicznym okresie poprzedniego roku. W ujęciu rocznym podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe nieznacznie poprawiły się.

Wzrost przychodów z całokształtu działalności (o 2,3%) były nieznacznie większy od wzrostu kosztów ich uzyskania (o 2,1%), co wpłynęło na nieznaczną poprawę wskaźnika poziomu kosztów, który obniżył się z 95,3% do 95,2%. W skali roku zwiększyły się wskaźniki rentowności obrotu brutto (z 4,7% do 4,8%) i netto (z 4,0% do 4,2%) oraz wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 4,5% do 4,7%). Wynik finansowy netto zwiększył się o 6,0% (wzrost zysku netto o 7,7% i wzrost straty netto o 15,7%), przy spadku o 0,9% kwoty obciążeń wyniku finansowego brutto. Odnotowano większy udział podmiotów rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów (wzrost o 3,5 p. proc. do 77,2%). Natomiast zmniejszył się ich udział w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej (spadek o 2,4 p. proc. do 80,0%).

**WSKAŹNIK RENTOWNOŚCI OBROTU NETTO  
W BADANYCH PRZEDSIĘBIORSTWACH  
NIEFINANSOWYCH W OKRESIE I-III KWARTAŁ 2014 R.**



**WSKAŹNIK POZIOMU KOSZTÓW W OKRESIE  
I-III KWARTAŁ 2014 R.**



W 10 województwach nastąpiło polepszenie wskaźnika poziomu kosztów, przy czym w 6 województwach było to wynikiem szybszego wzrostu **przychodów z całokształtu działalności** niż **kosztów ich uzyskania**, w zachodniopomorskim, śląskim i dolnośląskim głębszego spadku kosztów niż przychodów, a w małopolskim – wzrostu przychodów przy spadku kosztów.



**Wynik finansowy brutto** zwiększył się w skali roku o 4,9% do 86871,4 mln zł (zysk brutto 105673,8 mln zł, strata brutto 18802,3 mln zł). **Obciążenia wyniku finansowego brutto** w wysokości 12383,4 mln zł spadły w skali roku o 112,3 mln zł.

**Wynik finansowy netto** ukształtował się na poziomie 74488,0 mln zł (zysk netto 92794,5 mln zł, strata netto 18306,5 mln zł), wobec 70297,5 mln zł przed rokiem. Poprawę zarówno wartości wyniku finansowego brutto jak i netto odnotowano w 11 województwach, przy czym wzrost wyniku finansowego netto był większy niż wyniku finansowego brutto. Natomiast w województwach: kujawsko-pomorskim, podkarpackim, lubelskim, mazowieckim i pomorskim, wyniki finansowe brutto i netto były mniej korzystne w porównaniu z trzema kwartałami 2013 r.

**Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów** poprawił się (o 0,2 p. proc.) i wyniósł 4,7%. Polepszenie wskaźnika zaobserwowano w 9 województwach, największe w zachodniopomorskim (z 4,3% do 5,1%) i łódzkim (z 6,9% do 7,6%). W 5 województwach nastąpiło pogorszenie wskaźnika, w tym najgłębsze w przedsiębiorstwach województwa kujawsko-pomorskiego (z 5,2% do 4,8%) oraz dolnośląskiego (z 6,3% do 5,9%). W województwach podkarpackim i pomorskim wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów pozostał na poziomie sprzed roku i wyniósł odpowiednio 4,9% i 4,5%.

W badanych podmiotach **wskaźnik rentowności obrotu brutto** zwiększył się w skali roku o 0,1 p. proc. i wyniósł 4,8%, a **wskaźnik rentowności obrotu netto** – o 0,2 p. proc. i ukształtował się na poziomie 4,2%. Poprawę wskaźnika rentowności obrotu brutto i netto odnotowano w 10 województwach – największą w świętokrzyskim (wzrost odpowiednio o 2,6 p. proc. i o 2,4 p. proc.). Rozpiętość wskaźnika rentowności obrotu brutto wyniosła 4,4 p. proc. (od 3,8% w podlaskim do 8,2% w łódzkim) i była mniejsza niż przed rokiem (4,8 p. proc.). Rozpiętość wskaźnika rentowności obrotu netto wyniosła 3,7 p. proc. (wobec 4,2 p. proc. przed rokiem) i wyznaczona była również przez województwo podlaskie (3,2%) oraz łódzkie (6,9%).

Udział liczby przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów oraz udział ich przychodów w przychodach z całokształtu działalności w okresie trzech kwartałów 2014 r. kształtował się następująco:

WOJEWÓDZTWA	Udział jednostek rentownych w %		WOJEWÓDZTWA	Udział jednostek rentownych w %	
	w liczbie jednostek ogółem	w przychodach z całokształtu działalności		w liczbie jednostek ogółem	w przychodach z całokształtu działalności
<b>POLSKA</b>	<b>77,2</b>	<b>80,0</b>			
Zachodniopomorskie	79,6	92,4	Kujawsko-pomorskie	76,5	84,1
Podlaskie	81,7	91,7	Lubelskie	74,7	81,7
Warmińsko-mazurskie	77,7	91,2	Śląskie	76,7	80,7
Łódzkie	76,4	90,5	Świętokrzyskie	75,9	80,4
Podkarpackie	77,9	88,5	Opolskie	71,9	78,4
Wielkopolskie	79,5	88,5	Lubuskie	81,3	75,8
Dolnośląskie	77,1	87,3	Mazowieckie	74,8	72,2
Małopolskie	78,9	85,2	Pomorskie	79,3	69,0

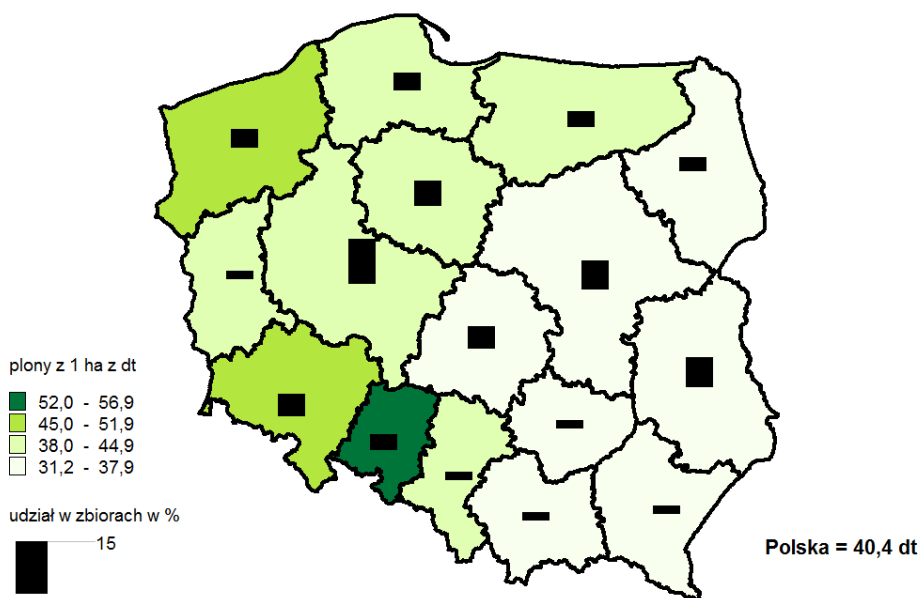
Udział podmiotów rentownych w przychodach z całokształtu działalności zmniejszył się w skali roku z 82,4% do 80,0%; największy spadek wystąpił w województwie pomorskim. Natomiast zwiększył się ich udział w ogólnej liczbie badanych podmiotów gospodarczych z 73,7% do 77,2% (w największym stopniu w województwie podkarpackim).

## ROLNICTWO

Według przedwynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych, zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oraz rzepaku i rzepiku szacuje się na wyższym poziomie niż przed rokiem. Wyniki reprezentacyjnego badania pogłowia trzody chlewnej, bydła oraz owiec przeprowadzonego w czerwcu br., wskazują na zwiększenie liczebności pogłowia trzody chlewnej i bydła oraz zmniejszenie stada owiec. Na rynku rolnym odnotowano spadek cen; we wrześniu br. niższe niż przed rokiem były średnie ceny pszenicy i żyta (z wyjątkiem cen żyta w skupie), prosiąt na chów oraz żywca rzeźnego. Obniżyły się również ceny ziemniaków jadalnych późnych i mleka krowiego.

**Powierznię uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** w 2014 r. szacuje się na około 6,7 mln ha, tj. o 0,8% mniej od zasiewów ubiegłorocznych. Podobnie jak w latach poprzednich, największą powierzchnię uprawy zbóż odnotowano w województwach: wielkopolskim (14,2% krajowych zasiewów), mazowieckim (12,1%) i lubelskim (10,9%). W skali roku spadek powierzchni zasiewów wystąpił w 9 województwach, w granicach od 0,8% w lubelskim do 9,1% w opolskim. W pozostałych województwach odnotowano wzrost powierzchni uprawy zbóż podstawowych z mieszankami, w tym największy w podkarpackim (6,9%).

### ZRÓŻNICOWANIE PLONÓW ORAZ UDZIAŁ WOJEWÓDZTW W ZBIORACH ZBÓŻ PODSTAWOWYCH Z MIESZANKAMI ZBOŻOWYMI W 2014 R.



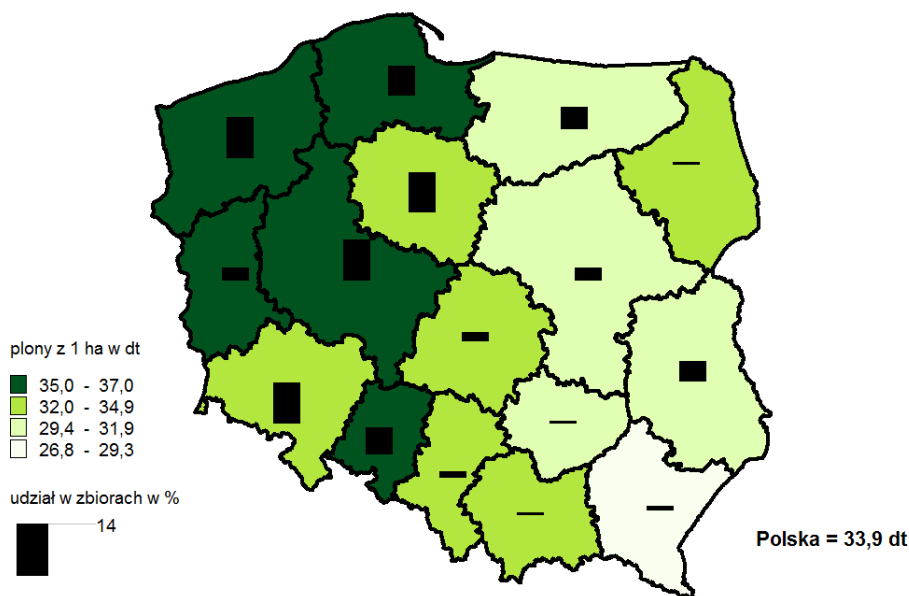
Według przedwynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych, **plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** w 2014 r. szacuje się na poziomie 40,4 dt z 1 ha, tj. o 12,5% więcej od ubiegłorocznych. W 8 województwach plony zbóż z 1 ha przekroczyły przeciętną wielkość dla kraju, a najwyższe zanotowano w opolskim (56,9 dt),

zachodniopomorskim (50,9 dt) i dolnośląskim (49,6 dt). Natomiast najniższe plony zbóż z 1 ha uzyskano w podlaskim (31,2 dt) i mazowieckim (32,0 dt). W porównaniu z 2013 r. wzrost plonów zbóż z 1 ha odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 4,9% w lubuskim do 21,1% w łódzkim.

Ocenia się, że **zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** wyniosły 27,1 mln t, tj. o 11,6% więcej od ubiegłorocznych. W skali roku szacuje się wzrost produkcji zbóż we wszystkich województwach, w granicach od 2,7% w warmińsko-mazurskim do 21,5% w podkarpackim. Podobnie jak w latach poprzednich, największy udział w zbiorach zbóż miały województwa: wielkopolskie (15,1% krajowej produkcji zbóż), lubelskie (10,1%) i mazowieckie (9,6%), a najmniejszy – małopolskie (2,5% krajowej produkcji zbóż) i podkarpackie (2,6%).

Szacuje się, że **powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku** w 2014 r. wyniosła 951,0 tys. ha i w stosunku do 2013 r. zwiększyła się o 3,3%. Wzrost powierzchni zasiewów odnotowano w 10 województwach, w granicach od 1,1% w lubuskim do 43,5% w łódzkim. W pozostałych województwach odnotowano spadek powierzchni uprawy rzepaku i rzepiku, w tym najgłębszy w mazowieckim (o 13,1%) i podkarpackim (o 11,4%). Największą powierzchnię uprawy rzepaku i rzepiku odnotowano w województwach: dolnośląskim (13,7% krajowej uprawy), wielkopolskim (12,4%), kujawsko-pomorskim (12,1%) i zachodniopomorskim (11,7%), a najmniejszą – w małopolskim, świętokrzyskim i podlaskim (odpowiednio: 0,8%, 0,9% i 1,1%).

#### ZRÓŻNICOWANIE PLONÓW ORAZ UDZIAŁ WOJEWÓDZTW W ZBIORACH RZPAKU I RZEPIKU W 2014 R.



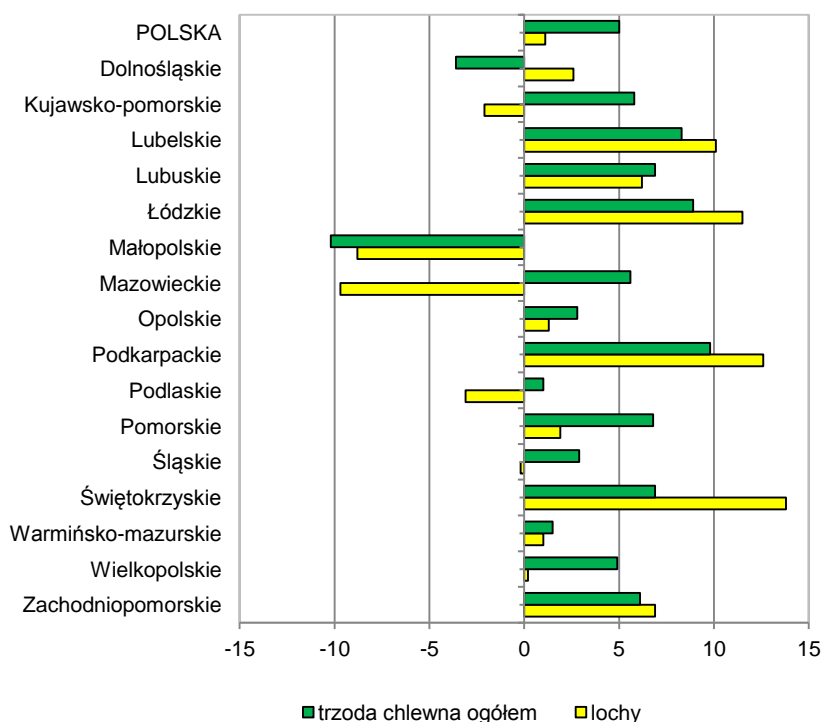
Średni plon **rzepaku i rzepiku** ocenia się na 33,9 dt z 1 ha, tj. o 16,5% większy od ubiegłorocznego. Wzrost plonów odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 1,3% w podlaskim do 50,8% w pomorskim. Najwyższe plony rzepaku i rzepiku z 1 ha zanotowano w zachodniopomorskim (37,0 dt) i opolskim (36,9 dt), a najniższe – w podkarpackim (26,8 dt). W 6 województwach plony przekroczyły przeciętną wielkość dla kraju.

Szacuje się, że **zbiory rzepaku i rzepiku** w 2014 r., przy wzroście powierzchni uprawy i znacznie wyższym plonowaniu, są większe od notowanych przed rokiem o 20,4% i wyniosły ponad 3,2 mln t. Ponad połowę krajowych zbiorów rzepaku i rzepiku uzyskały województwa: dolnośląskie (13,2% krajowej produkcji), wielkopolskie (13,0%), zachodniopomorskie (12,8%) i kujawsko-pomorskie (12,4%). Najmniej rzepaku i rzepiku zebrano w małopolskim i świętokrzyskim (po 0,8% produkcji krajowej). W porównaniu z 2013 r. wyższe zbiory rzepaku i rzepiku odnotowano w 15 województwach, przy czym największy wzrost odnotowano w łódzkim i pomorskim, w wyniku zwiększenia areału uprawy i wysokiego plonowania. Natomiast niższe zbiory szacuje się w województwie opolskim (o 1,7%).

Wyniki reprezentacyjnego badania trzody chlewnej, przeprowadzonego w czerwcu br. (do końca 2013 r. badanie realizowane było w marcu, lipcu i listopadzie; od 2014 r. – w marcu, czerwcu i grudniu), wskazują na utrzymanie trendu wzrostowego liczebności trzody we wszystkich grupach produkcyjno-użytkowych. **Pogłowie trzody chlewnej** według stanu w czerwcu 2014 r. liczyło 11724,1 tys. szt. i było o 5,0% większe niż w lipcu 2013 r. Największy wzrost (o 7,7%) odnotowano w liczebności pogłowia trzody chlewnej na ubój.

#### ZMIANY W POGŁOWIU TRZODY CHLEWNEJ W 2014 R.

Stan w czerwcu (lipiec 2013=100; wzrost/spadek w %)



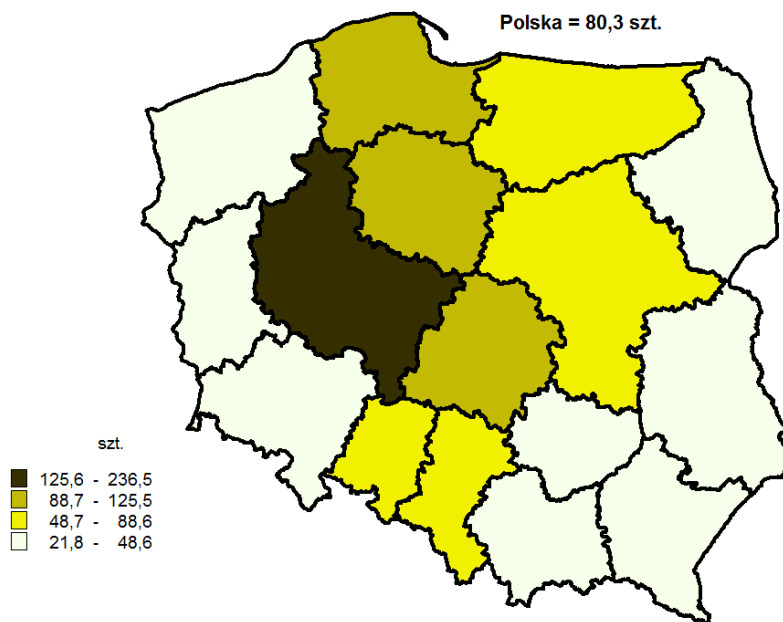
W porównaniu do lipca 2013 r. pogłowie trzody chlewnej wzrosło w 14 województwach, w granicach od 1,0% w podlaskim do 9,8% w podkarpackim. Zmniejszenie pogłowia trzody chlewnej odnotowano w małopolskim (o 10,2%) i dolnośląskim (o 3,6%). Podobnie jak w poprzednich okresach, ponad 60% krajowego pogłowia trzody chlewnej znajdowało się na terenach województw: wielkopolskiego (35,3%), kujawsko-pomorskiego (11,2%), łódzkiego (9,0%) i mazowieckiego (8,6%). Najmniej trzody chlewnej notowano w lubuskim (1,3%), podkarpackim i małopolskim (po 1,6%) oraz w dolnośląskim (1,7%).

Pogłowie loch na chów, którego wielkość świadczy o nastawieniach produkcyjnych w chowie trzody i jednocześnie określa możliwości produkcyjne stada, ukształtowało się na poziomie 1008,8 tys. szt. i było wyższe o 1,1% od stanu notowanego w lipcu 2013 r. Wzrost pogłowia loch odnotowano w 11 województwach, w granicach od 0,2% w wielkopolskim do 13,8% w świętokrzyskim.

#### OBSADA TRZODY CHLEWNEJ NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH<sup>a</sup> W 2014 R.

Stan w czerwcu

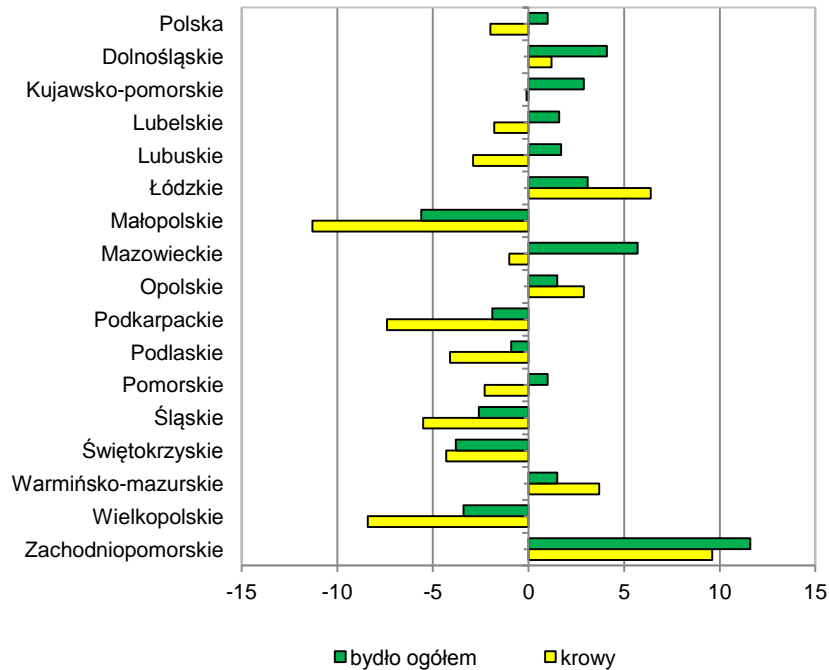
Polska = 80,3 szt.



<sup>a</sup> Użytki rolne według stanu w czerwcu 2013 r.

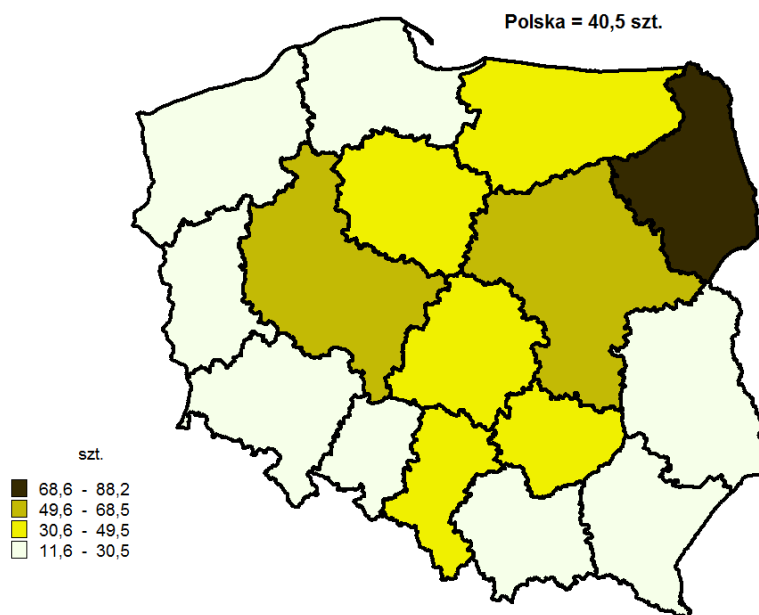
Według wyników reprezentacyjnego badania przeprowadzonego w czerwcu 2014 r. **pogłowie bydła** liczyło 5920,4 tys. szt., wykazując wzrost w skali roku o 1,0%. Zwiększenie liczebności stada bydła wynikało ze zwiększenia stanu cieląt w wieku poniżej 1 roku (o 1,4%), bydła w wieku 2 lat i więcej (o 1,0%) oraz młodego bydła w wieku od 1 roku do 2 lat (o 0,8%).

### ZMIANY W POGŁOWIU BYDŁA W 2014 R. Stan czerwc (wzrost/spadek w skali roku w %)



W skali roku pogłowie bydła zwiększyło się w 10 województwach, w granicach od 1,0% w pomorskim do 11,6% w zachodniopomorskim. W pozostałych województwach odnotowano spadek liczebności bydła, w tym najgłębszy w małopolskim (o 5,6%). Podobnie jak w poprzednich okresach, największy udział w krajowym pogłowie bydła miały województwa: mazowieckie (19,4%), podlaskie (16,0%) i wielkopolskie (15,0%), a najmniejszy – lubuskie (1,4%), podkarpackie (1,6%) i zachodniopomorskie (1,7%).

### OBSADA BYDŁA NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH<sup>a</sup> W 2014 R. Stan w czerwcu



<sup>a</sup> Użytki rolne według stanu w czerwcu 2013 r.

W czerwcu br. pogłowie krów liczyło 2479,1 tys. szt. i było o 2,0% niższe niż przed rokiem. Spadek liczebności krów wystąpił w 11 województwach, w granicach od 11,3% w małopolskim do 0,1% w kujawsko-pomorskim. W skali roku pogłowie krów zwiększyło się w zachodniopomorskim (o 9,6%), łódzkim (o 6,4%), warmińsko-mazurskim (o 3,7%), opolskim (o 2,9%) i dolnośląskim (o 1,2%). Ponad połowa krajowego pogłowia krów, podobnie jak była ogółem, znajdowała się na terenach województw: mazowieckiego, podlaskiego i wielkopolskiego (odpowiednio: 21,6%, 18,2% i 11,4%).

W czerwcu 2014 r. **pogłowie owiec** ogółem wynosiło 222,8 tys. szt. i było niższe o 10,7% od stanu notowanego w czerwcu 2013 r. Natomiast populacja maciorek owczych zmniejszyła się w skali roku o 1,5% do poziomu 133,4 tys. szt. Spadek pogłowia owiec wystąpił w 10 województwach, w granicach od 36,3% w mazowieckim i zachodniopomorskim do 2,2% w wielkopolskim. W województwie dolnośląskim pogłowie owiec pozostało na poziomie sprzed roku. W pozostałych województwach odnotowano wzrost stada owiec, największy w świętokrzyskim (o 33,2%) i lubuskim (o 26,5%). Podobnie jak w poprzednich okresach, prawie połowa krajowego pogłowia owiec znajdowała się na terenach województw: małopolskiego (29,5%), wielkopolskiego (9,1%) i podlaskiego (8,2%). Najmniej owiec odnotowano w opolskim (1,1%). Obsada owiec w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych (użytki rolne wg stanu w czerwcu 2013 r.) średnio w kraju wyniosła 1,5 szt. Najwyższą notowano w małopolskim (11,8 szt.), natomiast w pozostałych województwach obsada owiec kształtowała się w granicach od 3,1 szt. w śląskim do 0,3 szt. w mazowieckim.

**Na rynku rolnym** we wrześniu 2014 r., przeciętne ceny podstawowych produktów rolnych (oprócz cen skupu żyta) były niższe niż w analogicznym okresie ub. roku.

We wrześniu 2014 r. na **targowiskach** za 1 dt **pszenicy** płacono średnio 79,11 zł, tj. o 10,8% mniej niż przed rokiem. Spadek cen odnotowano w 13 województwach, w granicach od 22,9% w opolskim do 5,9% w pomorskim. Więcej niż przed rokiem za pszenicę płacono w warmińsko-mazurskim (o 1,4%) i kujawsko-pomorskim (o 0,1%), a w dolnośląskim cena pszenicy pozostała na poziomie sprzed roku. W 9 województwach średnie ceny pszenicy były wyższe od przeciętnej w kraju, najwyższe notowano na targowiskach w warmińsko-mazurskim (87,50 zł za 1 dt) i śląskim (85,00 zł). Najmniej za pszenicę płacono w świętokrzyskim (69,85 zł za 1 dt), zachodniopomorskim (70,00 zł) i lubelskim (70,07 zł). Na targowiskach za 1 dt **żyta** płacono średnio 58,76 zł, tj. o 11,9% mniej niż przed rokiem. Spadek cen odnotowano w 12 województwach (spośród 15 badanych), w granicach od 31,7% w lubuskim do 1,9% w pomorskim. Więcej niż przed rokiem za żyto płacono w kujawsko-pomorskim (o 24,7%) i warmińsko-mazurskim (o 10,4%), w opolskim cena żyta pozostała na poziomie sprzed roku. W 10 województwach ceny żyta były wyższe od przeciętnej w kraju, w tym najwyższe odnotowano w małopolskim (75,30 zł za 1 dt) i opolskim (73,33 zł).



Najmniej za 1 dt żyta płacono w łódzkim (49,61 zł), mazowieckim (51,01 zł) i lubelskim (51,58 zł).

We wrześniu 2014 r. w **skupie** przeciętna cena za 1 dt **pszenicy** (63,71 zł) była o 9,6% niższa niż przed rokiem. W skali roku odnotowano spadek cen skupu pszenicy we wszystkich województwach, w granicach od 17,0% w świętokrzyskim do 2,7% w kujawsko-pomorskim. W 8 województwach ceny pszenicy były wyższe od przeciętnej w kraju; najwyższe notowano w pomorskim (69,97 zł za 1 dt) i zachodniopomorskim (69,00 zł), a najniższe w świętokrzyskim (57,21 zł za 1 dt) i podkarpackim (57,69 zł). We wrześniu br. przeciętna cena **żyta** w skupie wyniosła 52,08 zł za 1 dt, tj. o 5,7% więcej niż we wrześniu ub. roku. W 6 województwach (spośród 15 badanych) cena żyta była wyższa od średniej krajowej, a najwyższą odnotowano w pomorskim (55,45 zł za 1 dt). Najmniej za żyto w skupie płacono w podkarpackim (41,77 zł za 1 dt). W skali roku odnotowano wzrost cen skupu żyta w 12 województwach, w granicach 0,3% w łódzkim od 17,6% w lubuskim. Mniej za żyto płacono w lubelskim (o 8,4%), małopolskim (o 7,7%) i podkarpackim (o 6,0%).

We wrześniu br. na **targowiskach** za 1 dt **ziemniaków jadalnych późnych** trzeba było zapłacić 76,91 zł, tj. o 35,1% mniej niż przed rokiem. W skali roku przeciętne ceny ziemniaków na targowiskach były niższe we wszystkich województwach (od 47,4% w łódzkim do 21,7% w zachodniopomorskim). W 10 województwach ceny ziemniaków były wyższe od przeciętnej w kraju; najwięcej za ziemniaki płacono na targowiskach w zachodniopomorskim (94,14 zł za 1 dt), a najmniej w łódzkim (60,02 zł za 1 dt).

We wrześniu 2014 r. za 1 kg **żywca rzeźnego wołowego** (bydła bez cieląt) w skupie płacono średnio 5,85 zł, tj. o 4,2% mniej niż przed rokiem. W skali roku spadek cen odnotowano w 15 województwach, w granicach od 11,2% w lubuskim do 0,2% w pomorskim. Więcej niż przed rokiem za żywiec wołowy płacono w skupie w śląskim (o 4,5%). W 7 województwach ceny skupu były wyższe od średniej w kraju. Rozpiętość cen skupu za 1 kg żywca wołowego wynosiła od 5,19 zł w lubuskim do 6,47 zł w lubelskim.

Przeciętne ceny **żywca rzeźnego wieprzowego** we wrześniu 2014 r. w **skupie** kształtowały się na poziomie niższym od notowanego w analogicznym okresie ub. roku. Przeciętna cena w kraju była niższa niż przed rokiem o 17,0% i wynosiła 4,95 zł za 1 kg. Spadek cen odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 23,8% w lubuskim do 12,1% w podlaskim. W 8 województwach ceny skupu żywca wieprzowego były wyższe od średniej krajowej, najwyższą zanotowano w zachodniopomorskim i wielkopolskim (po 5,04 zł za 1 kg). Najmniej za żywiec wieprzowy w skupie płacono w pomorskim (4,75 zł za 1 kg) i śląskim (4,78 zł za 1 kg).

We wrześniu br., przeciętne **ceny prosiąt** do dalszego chowu w obrocie targowiskowym były niższe niż przed rokiem. Średnio za 1 prosię na chów płacono 162,01 zł, tj. o 8,4% mniej

niż przed rokiem. Spadek cen odnotowano w 10 województwach (spośród 11 badanych), najgłębszy w łódzkim (o 15,0%). W skali roku więcej za prosię do dalszego chowu płacono w podkarpackim (o 7,1%). Najwięcej za prosię płacono na targowiskach w śląskim (211,67 zł), a najmniej w mazowieckim (147,07 zł).

We wrześniu 2014 r. w skupie za 100 l **mleka krowiego** płacono 124,68 zł, tj. o 9,9% mniej niż przed rokiem. Spadek cen odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 14,5% w kujawsko-pomorskim do 0,4% w opolskim. W 8 województwach ceny skupu mleka były wyższe od średniej krajowej. Rozpiętość cen skupu mleka za 100 l wynosiła od 117,29 zł w świętokrzyskim do 135,17 zł w opolskim.